

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Problem, ki ne bi smel biti problem

Zadeva slovenskih učnih knjig na naših srednjih šolah je preveč važna, da bi jo smeli smatrati za odpravljenega z golo ugotovitvijo dejstva, da se število slovenskih učnih sredstev in pripomočkov na naših učnih zavodih čedalje bolj krči. Zakaj to dejstvo je vsekakor abnormalno, nima nobene opravičbe in se ne sme trpeti tako s stališča našega narodnega občestva kakor z vidika osnovnih zahtev vzgojeslovja.

Slovenska učna knjiga — pa naj gre za srednjo ali za osnovno ali za najvišjo šolo — je prav tako kakor slovenska knjiga sploh neobhoden bistveni del jugoslovanskega državno-političnega edinstva in jugoslovanske kulturne skupnosti ter njenega živega razvoja. Svet vidi v Prešernovem delu in duhu prav tako nujen in celoto dopolnjuje izraz jugoslovanskega kot v Meštrovičevem ustvarjanju. Ker spadata oba k celotnemu duhovnemu obrazu jugoslovanskega, od katerega si ne moremo odmisliiti ne enega ne drugega, zato bi bistveno okrnili to, kar pod jugoslovanskost razumemo, kdor bi hotel enega iz njih izločiti iz te naravne skupnosti. Oba sta enakovredna in z drugimi vred enako bistvena za kulturo jugoslovanskega ter ne more eden drugega absorbirati, ker sta dve svojevrstni vrednoti, pač pa drug drugega dopolnjujeta v višjo enoto. Kdor jugoslovansko skupnost pojmuje drugače, ta bi se postavil na stališče mehanističnega pasemskega nacionalizma hitlerjevcev, ki manjšini sploh odrekajo pravico do obstoja in zahtevajo njeno zlitje v večino golega števila in sile, kar moramo Jugoslavlani odločno odklanjati. Mi se smatramo taki, kakor smo, z vsemi svojimi dobrimi osebnostmi kot enakovredni del jugoslovanske in zato ne moremo in ne smemo dopuščati, da bi se naš jezikovni in kulturni obraz, naša nrava in naše mišljenje izmenjalo, ker smo vsem jugoslovanskim rodovom tako kulturno enakovredni kakor politično enakopravni ne samo v liberalnem smislu enakopravnosti vsakega posameznika, ampak tudi v smislu enakopravnosti vsakega dela naše politične celote. Naša skupnost je in mora biti taka, da se razvija in živi v neprestanem svojevrstnem prejetanju narodnih etičnih in kulturnih vrednot enega od drugega, ne da bi se menjale osnovne osobine slovenske, srbske, hrvatske biti.

Če kdo take enote ne razume, je to samo dokaz, da se je popolnoma oddaljil od ljudskega občestva, od njegovih nravi in duha, da z njim nič več ne čuti in ne misli. Tak človek je tuj živemu narodnemu in npravnstvenemu občestvu tako svojega ljudstva kakor bratskega hrvaškega in srbskega. Toda nazori takega posameznika ali posameznikov ne morejo in ne smejo biti merodajni za občestvo, za njega naravni razvoj in hoteenje. Čisto jasno je, da mnenje profesorja Petra Škoka iz Zagreba ne more in ne sme biti merodajno ne za nas ne za naše brate, ampak da je stvar slovenskega jezika in kulture izključno naša lastna zadeva oziroma zadeva slovenskega ljudstva. Kar se naše državno-politične celote tiče, pa je slovenski jezik od samega početka državen, srbohrvaškemu enakopraven jezik in neštevilnokrat je bilo z najmerodajnejših mest rečeno in potrjeno, da sta naš jezik in naš kulturni in npravnstveni v svojih temeljnih potezah in v svojem razvoju na tej naravni osnovi enakovredna ostalim v jugoslovanski zajednici. To velja tudi za naše šolstvo in za našo šolsko knjigo, in ljudstvo, ki ima svojo univerzo, zrastle iz njegovega kulturnega prizadevanja, bi se samo odreklo pravice do nje, ako bi se ne brigalo za slovenko učno knjigo na svojih srednjih šolah in ako bi je slovenski profesorji ne negovali ter izpopolnjevali. Kdor je resničen Jugoslovani in zato interesiran s svojim srcom na tem, da se ta skupnost goji in poglobljuje po svobodnem in iz lastnega srca izviračem prizadevanju, ta ob nizi slovenske knjige in duha ne bo zane-marjal učenja in poglobljanja v jezik in duševnost ter kulturni zaklad naših bratov. Vsak nepristranski človek, ki ne gleda stvari s stališča kakšne politično-strankarske ideologije, narekovan v pretežni večini slučajev od osebnih interesov (kakor skušnja vsak dan uči in potrjuje), ta mora priznati, da naša šola po prizadevanju vseh svojih učiteljskih moči vzorno goji duha jugoslovanske državne enote in kulturne skupnosti; želeli bi samo še bilo, da bi se sprejemanje kulturnih vrednot slovenstva in poznavanje slovenske npravi na drugih srednjih šolah države gojilo v enaki meri kakor se goji na naših.

Spričo vsega tega je vprašanje slovenske učne knjige na naših srednjih šolah važen problem, dasi bi bilo želeli, da sploh ne bi bilo nikoli postalo problem. Rešitev tega nenadno nastalega problema bi ne bila težka, ako bi vzrok, da se število slovenskih učnih knjig krči preko meje tega, kar je zahtevano po naravni in npravnstveni in nacionalni zahtevi (da se namreč naš dijak sezna in poglobi v jugoslovanskega srbohrvaškega duha), bil samo v tem, da se slovenske učne knjige po zahtevah učnega načrta zadosti hitro in na zahtevani višini ne napišejo. Toda zdi se, da je upravičena domneva, da je vzrok temu pojavu globlji, da ni samó v slučajnih okoliščinah, ampak v vplivu gotovih nazorov na eni in gotovih interesov nestvarne narave na drugi strani, o čemer se nam zdi odveč še podrobneje razpravljati — saj je o tem zadosti povedal naš včerajšnji dopisnik. Naš namen ni, da bi obtoževali ali pretiravali, ker se zavedamo, da so človeške slabosti velike — nam je na tem, da se napravi remedura. Naša srednja šola naj služi ustvarjanju močne in neizkoreninljive jugoslovanske skupnosti, narodne zavednosti in najtrdnjše vzajemnosti na vseh poljih duha, politične volje in npravnstvenega hoteenja, obenem pa mora z enako ljubeznivostjo negovati in razvijati slovenski jezik, kulturo in npravnstveno sestavno, nezamenljivo prvo jugoslovanstva.

Dunajska vremenska napoved: Jutri zjutraj mo-
goče deževno, temperatura v splošnem neizpre-
menjena.

Zagrebska vremenska napoved: Podnevi toplo,
noči precej hladne, vreme se bo ustalilo.

Senzacionalna odkritja o Titulescovih načrtih za vstop Bolgarije v blok Male zveze

Romunija ponuja Dobrudžo

Belgrad, 1. septembra (telef.).

Bukareški dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« g. L. N. je poslal svojemu listu skrajno zanimive informacije o velikopoteznih diplomatskih pogajanjih na Balkanu, ki jih Vaš dopisnik lahko v izvečkih stavlja listu na razpolago.

Romunski zunanji minister Titulescu je po teh informacijah začel razvijati največjo aktivnost, ki noče nič manj in nič več, kakor da pridobi Bolgarijo za vstop v Malo zvezo in je za to tudi pripravljeno doprineesti velike žrtve. Potek dogodkov pa je sledeči:

Romunski zunanji minister Titulescu.

Dva predloga:

1. Titulescu (Francija)
2. Ruždi bej (Italija)

Ko se je predsednik bolgarskega saborja Malinov nahajal v Londonu na gospodarski konferenci, ga je nenadoma obiskal tudi romunski zunanji minister Titulescu in mu predložil obširen načrt za balkanski sporazum med Romunijo, Bolgarijo in Jugoslavijo. Istočasno je izjavil, da je pripravljen priti osebno v Sofijo in začeti tozadevna pogajanja s sofijsko vlado. Ker Malinov ni član bolgarske vlade, je mogel obljubiti Titulescu samo to, da bo njegove predloge predložil vladi. V Sofiji je ta nenadni korak Titulescu vzbudil največjo pozornost. Toda nekaj dni po povratku Malinova iz Londona je prihitel v Sofijo bolgarski poslanik v Italiji še z drugim predlogom, ki da mu je bil sporočen od turškega zunanjega ministra Ruždi beja. Bolgarski predsednik vlade Mušanov je takoj nato sklical veliko konferenco vseh bivših ministrskih predsednikov, vseh bivših zun. ministrov in vseh voditeljev strank, da jim prebere oba predloga, romunskega in turškega. Na tej konferenci se je večina prisotnih državnikov dvomljivo izrazila o možnosti sporazuma z Jugoslavijo, medtem ko so vsi izrazili mnenje, da je sporazum z Romuni ne samo zaželjen, ampak tudi mogoč. Konferenca je sklenila, da naj vlada Titulescu takoj povabi Mušanov in se s njim stori koncem julija. Romunska vlada je povabilo sprejela in je Titulescu svoj obisk v Sofijo določil za 10. september. Znano je, da je tudi francoski državnik Herriot nujno svetoval bolgarski vladi, da romunski predlog sprejme in da v tem primeru lahko računa na najskrajnejšo pomoč francoske vlade.

Romunski predlog Dobrudža!

Kakšni so predlogi, ki jih bo predložil Titulescu bolgarski vladi? Javnost o tem seveda še ni v podrobnostih poučena. Vendar pa je bilo mogoče dobiti iz najboljših virov sledeče podatke:

1. Romunija se obveže, da bo takoj ustavila naseljevanje kucovlahov v Dobrudži.
2. Da bo spoštovala vse pravice bolgarskih narodnih manjšin v Dobrudži in v Besarabiji in da bo v pokrajinah, kjer živijo Bolgari v večini, postavila bolgarske osnovne šole.
3. Da bo odstopila neki del Dobrudže Bolgariji in sicer ozemlje, ki se nahaja južno od črte, ki jo tvorita mesti Tutakan in Balčik. Tutakan in Balčik bi ostali v Romuniji, mesto Dobrič pa bi prišlo nazaj pod Bolgarijo.

Bolgari sprejmejo pogajanja

Romunski predlogi so po mnenju vodilnih bolgarskih politikov na vsak način sprejemljivi. Težava je le v tem, da se Romunija po statutih pakta Male zveze ne sme sama pogajati z Bolgarijo, ampak le sporazumno s Češkoslovansko in Jugoslavijo. Titulescu je izrečno poudaril, da ne more biti govora o osamljenem sporazumu med Romuni in med Bolgari, ampak le o skupnem sporazumu med Bolgarijo in vsemi tremi državami Male zveze.

Medtem, ko je romunsko-bolgarski sporazum na ta način prav lahko mogoč, se pojavljajo skoraj nepremagljive ovire za enak sporazum med Bolgarijo in med Jugoslavijo. Sicer je res, da je velika večina bolgarskega naroda iskreno pripravljena iskati prijateljstva z Jugoslavijo in je bilo poslednje čase tudi že več otipljivih dokazov za takšno razpoloženje. Težave dela le vprašanje macedonske, ker očividno Bolgarija višje ceni interese naroda, kakor pa interese države.

Sprava na Balkanu?

Jugoslavija je po tem načrtu voljna privo-
liti na predvojno bolgarsko-srbsko mejo

Meje leta 1913...

Jugoslovanska vlada bo s posredovanjem Titulescu sicer tudi predložila svoje predloge, med katerimi se nahaja tudi predlog, da se Bolgariji vrnejo vsi po svetovni vojni odstopljeni kraji in da se vzpostavi zopet meja iz leta 1913. Ta predlog ni nov, ker ga je svoje dni že predložil v Sofiji rajni jugoslovanski poslanik Nešić, ko je bil bolgarski zunanji minister še general Burov. Burov, ki osebno ni bil naklonjen Jugoslaviji, je ta predlog

Italijanska intriga: Turčija „posreduje“

Ne v Malo zvezo, ampak v črnomorski pakt brez Jugoslavije

Sedaj pridemo k drugemu načrtu, k onemu namreč, ki izhaja od Turka Ruždi beja. Jasno je za vsakega, da stoji za romunskimi načrti Francija, medtem ko podpira turške načrte Italija.

Bolgarija je s Turčijo zvezana s prijateljsko pogodbo in so se vršili že veliki svečani obiski med obema vladama. Za mesec oktober je celo najavljen turški ministrski predsednik Ismet paša, ki bo uradno predložil Bolgarom svoj načrt, ki je sledeči:

1. Sporazum med Turčijo, Bolgarijo in Grčijo, s katerim se garantirajo vsem trem državam sedanje meje.
2. Pakt vseh obalnih držav ob Črnem morju, to je med Bolgarijo, Romunijo, Turčijo in Rusijo.
3. V primeru, da Bolgarija predlog sprejme, bo Turčija posredovala pri Romunih in v Jugoslaviji, da ti dve državi privolita v revizijo meja v prilog Bolgariji.

Bolgari odklanjajo:

Vrnite nam prost dostop k morju

Zanimivo je pri tem drugem predlogu, da turški zunanji minister popolnoma molči o vprašanju bolgarskega dostopa do Egejskega morja, čeravno je mirovna pogodba, sklenjena v Neuilly, dohod do morja Bolgarom obljubila. Grčija je pripravljena

Turški zunanji minister Ruždi bej.

odstopiti Bolgarom del svojih pristanišč v Dede-agaču ali v Solunu, toda Bolgarija tega ne sprejme, ker želi imeti svoje lastno pristanišče. Ker turški predlog vprašanja direktnega dohoda do morja ne omenja, ga bo bolgarska vlada brez dvoma v celoti odklonila, tem bolj, ker je sličen predlog od strani turške vlade odklonila že pred tremi leti in tudi lani, in sicer iz istih razlogov. Znano je nadalje, da se je tudi Musolini vedno temu upiral, da bi izvajal v Grčiji pritisk radi svobodnega dostopa Bolgarije do Egejskega morja in da je ves dosedanji

odklonil in izjavil, da brez ureditve macedonskega vprašanja pogajanja sploh niso mogoča. Od takrat se je položaj na obeh straneh ugodno razvil in je razpoloženje tako v Sofiji kakor v Belgradu boljše, ker bi se pogajanja vršila na širši podlagi in ker je bila revizija mirovnih pogodb medtem že uradno sprožena po nekaterih evropskih prestolnicah.

Ako se Titulescu posreči, da najde sporazum med Bolgarijo, Romunijo in Jugoslavijo, potem je čisto jasno, da bo Bolgarija vstopila v krog držav Male zveze.

italijanski neuspeh, ki ga je žela v Bolgariji, le posledica tega Mussolinijevega zadržanja. Mussolini se ni posrečilo pritegniti Bolgarov v svoje politično območje.

Ta dva načrta bosta ležala na mizi bolgarske vlade, ko se bodo ta mesec začela usodopolna pogajanja za pot, ki naj jo v bodočnosti ubere naša slovanska sosedna Bolgarija.

„Observer“ o Balkanu

London, 1. sept. m. Znani publicist Hadlestone nadaljuje s svojimi članki v »Observerju«. V zadnjem članku, v katerem si najino analizira aspiracije Italije, se obširno bavi tudi s stališčem, ki ga je Italija zavzela do balkanskih držav. Publicist pravi: »Balkanske razmere so, kakor so bile vedno, tudi sedaj strašno neurejene. Jugoslavija je nasproti Italije na drugi obali Jadrana. Pogrešno bi bilo predstavljati si oba naroda v obliki dveh psov iz kitajskega porcelana, ki se gledata na omari, človek bi jih lahko imenoval beneška leva, ki pa nista iz kamna. Francija se je postavila na stran Jugoslavije, toda Italija je zabodla na najbolj občutljivo mesto trn, ki se je zasadil v Albanijo. In Albanije hoče Italija zagospodariti na Balkanu ter grozi, da jo obkolje tudi na jugu, a Jugoslavija se je odločila, da igra vidno vlogo v vzhodni Evropi. Sicer pa tudi položaj Italije na Balkanu ni ravno zavirljivo vreden. Nacionalizem na Balkanu raste in se bohoti iz dneva v dan. Italija torej lahko s isto verjetnostjo doseže uspeh, kakor tudi neuspeh. Ona lahko povzroči požar na Balkanu, vendar pa se čuti, da priznava svojo veliko odgovornost ter da ravno zaradi tega misli na mir na Balkanu. Gospodarjenje na Balkanu od Carigrada do Budimpešte je izredno nevarna ambicija, ki je zvezana z velikansko odgovornostjo.

Vest o zbližanju med Jugoslavijo in Bolgarijo se potrjuje

Budimpešta, 1. sept. c. Sofijski dopisnik »Uj Nemzedek« poroča, da se potrjuje vesti o pri-
zadevanju za zbližanje med Jugoslavijo in Bolgarijo, pri čemer se opozarja na to, da je imel bivši francoski ministrski predsednik Herriot na potovanju v Varno dolgi razgovor s predsednikom bolgarske vlade Mušanovom o tem vprašanju. Mušanov je izjavil, da je Bolgarska pripravljena, izkoristiti vsako priliko za vpostavljenje prijateljskih odnosov z Romunijo in Jugoslavijo. Te dni se je nahajal v Sofiji odličen francoski politik, ki je imel razgovore z bolgarskimi politiki v enakem smislu, ter je po pisavi listov v kratkem času pričakovati nove orientacije bolgarske zunanje politike.

Jugoslavija-Poljska

Varšava, 1. sept. b. Na merodajnem mestu demantirajo vest agencije Telegraphen Union o predstojemem vojaškem sporazumu med Jugoslavijo in Poljsko.

Danes bo podpisana italijansko- ruska pogodba

Francozi pozdravljajo vojaško
zvezo z Rusijo

Rim, 1. sept. b. Pred podpisom italijansko-ruske pogodbe o prijateljstvu in nenapadanju, kar pričakujejo vsak trenutek, se je objavilo uradno poročilo, v katerem se v glavnih črtah podaja vsebina in namen pogodbe. To poročilo se glasi: Nova pogodba hoče okrepiti obstoječi položaj obeh držav in zboljšati medsebojne odnose ter določiti politične smernice za bodočnost. Ta pogodba se nekoliko razlikuje od onih dveh pogodb, ki jih je sovjetska Rusija sklenila v juliju s Poljsko in Malo zvezo, v tem da ne menja obstoječih odnosov med Italijo in sovjetsko Rusijo, ki so bili takoj od meseca februarja 1924, ko je italijanska vlada priznala de iure sovjetsko Rusijo, zelo dobri. Pogodba je izdelana na način, ki si jih je moskovska vlada izposlovala tudi pri zaključitvi drugih sličnih pogodb. V njej so obveznosti o nenapadanju in nevtralnosti, poleg tega pa se pogodbenici vzajemno obvezujeta, da druga proti drugi ne bosta izvajali gospodarskega bojkota. Nadalje se zavezuje, da ne bosta sodelovali v taki akciji, če bi jo proti eni ali drugi ukrenile druge države. — Končno se v tej pogodbi določa načrt za mirno ureditev eventualnih medsebojnih sporov, ki se ne bi mogli rešiti rednim diplomatskim potom.

Pariz, 1. sept. b. »Rempart« se bavi danes v avodniku s potovanjem bivšega francoskega ministrskega predsednika Herriota v Rusijo, ki da ima namen, da pripravi vojaško zvezo med Sovjeti in Francozi. List pozdravlja eventualno zvezo z Ru-

sijo radi nastalega položaja v Nemčiji, pri tem pa se vprašuje, če bo imela Francija velike koristi od tega, da se čisto gospodarska pogodba s sov. Rusijo zamenja s čisto vojaško pogodbo. Članek je mnenja, da je vojaška pogodba z Rusijo zelo važna, ker je Rusija dragoceni partner z modernim orožjem in izredno dobro izvežbani vojniki.

Romunija prizna Rusijo

Varšava, 1. sept. c. V tukajšnjih političnih krogih se smatra za gotovo, da se bodo v kratkem času vzpostavili normalni odnosi med Rusijo in Romunijo. Trdi se, da je Herriot v času svojega bivanja v Moskvi znatno pomagal k razčiščenju odnosov med Rusijo in Romunijo. Pričakuje se, da bo Romunija sedaj de jure priznala sovjetski režim v Rusiji, nakar se bodo med obema državama vzpostavili diplomatski odnosi.

Palačo ruskega poslanstva popravljajo

Belgrad, 1. sept. m. Palačo bivšega ruskega poslanstva nasproti dvora v Kralja Milana ulici so začeli intenzivno popravljati na zunaj in preurejati notranje prostore. Ni mogoče doznati, če se poplave vršijo po nalogu ruskega Rdečega križa, ki aj v palači nastanjen, ali če je palača namenjena v bodoče za drugo uporabo.

„S terorjem

je treba pobijati sovražnike režima“

(Adolf Hitler na kongresu narodnih socialistov v Nürnbergu)

Nürnberg, 1. sept. (a) Davi se je začel s svečano otvoritvijo kongresa nacionalsocialistične stranke v navzočnosti Hitlerja.

V izjavi, ki jo je Hitler prečital, je v uvodu očital nemškimi nacionalističnim intelektualcem, da niso izprevideli pred prihodom nacionalnega socializma na vlado, da marksističnega režima ne morejo pobiti s silami, ki so 50 let korak za korakom popuščale pred marksizmom ter naposled ključno kapitulirale. Nato je kancler naglasil potrebo pobijanja sovražnikov režima s terorjem, češ, da so vsa druga sredstva jalova. Omenil je, da pred tremi leti bavarska meščanska vlada nacionalnim socia-

listom ni dovolila, da bi priredili kongres v Nürnbergu. Toda, je poudaril Hitler, to mesto bo poslej tisto mesto, kjer se bodo vršili vsi naši kongresi.

Dalje je Hitler vnočil nastopil proti židom, češ, da so »kvas razkroja v življenju narodov« in o socialnih problemih ter naglasil, da nima nihče več pravice sedeti križem rok in gledati, kako drugi zanj delajo. Naposled je spet obsodil parlamentari- zem in izjavil, da je nacionalni socializem edino pravo zastopstvo volje nemškega naroda. Vlada bo kakor doslej stremela po tem, da učvrsti načelo avtoritete. (Havas.)

V novi Nemčiji

Po narodno socialistični revoluciji

Köln, avgusta.

Po volitvah z dne 5. marca 1933 je Nemčija doživela drugo narodno revolucijo. Kakor je prva revolucija, sloneča na načelih liberalne demokracije, nemški narod strankarsko razjedinjvala, tako je smer in tendenca druge revolucije vse uniformirati, centralizirati in tipizirati ves nemški narod, vsa njegova gibanja, vse njegove stranke, organizacije, ustanove, ves njen tisk in vse njene ideje pokrete, vse, vse, celo do — pozdrava. Besede kot Gleichschaltung ali totalistična država, ki pa niso samo fraze, ampak vsakodnevno dejstvo, so na ustih vsakega Nemca in se vedno ponavljajo.

Toda, kjer človek ni mrtva materija, ki se jo lahko samovoljno meši in premešava, ampak, ker je človek svobodno duševno bitje, ki tudi pod največjim pritiskom lahko ohrani svojo notranjo svobodo in svoje lastno prepričanje, je razumljivo, da nas ne smejo zapeljati zunanji pojavi službenih izjav, ali vseh vrst zunanjih manifestacij, da bi si usodili po njih ocenjevati narodno-socialistično tretje cesarstvo.

Spoznati dejanski položaj v novi Nemčiji in dejansko razpoloženje v širokih slojih naroda, je torej velik in težak problem, ker navsezadnje ostane vendarle res, da narodni socializem v Nemčiji pri zadnjih volitvah ni dobil več, kakor 44% vseh oddanih glasov. Res je, da je danes velika večina nemškega naroda sicer za Hitlerja, toda pri tem igra, kakor mi to dobro vemo, odločujočo vlogo tudi taktika in razni oportunitizmi. Prav posebno pa nam ne rekuje veliko opreznost v presoji nove Nemčije prehitra zmaga socializma nad njegovimi nasprotniki. Ako vpoštevamo, da ti nasprotniki niso bili — kakor je bil to slučaj v Italiji ob nastopu fašizma — samo organizacije deklamacij in diletantov, ampak številčno najmočnejše in najbolj solidno zasnovane organizacije na svetu, in ako vzamemo nadalje v obzir, da so ravno socialisti in komunisti kakor na pov- elje v masah prestopili v Hitlerjeve vrste, tedaj šele nam postane razumljivo, kako težko je presoditi, koliko iskrenih pristavev med to- liko raznolikimi elementi ima novi režim okrog sebe.

Iz časopisja se ne more ničesar razbrati. Vse časopise piše po isti formuli, tako, da če ste prečitali samo en časopis, ni treba več se- gati po nobenem drugem. Inozemski časopisi se dobijo samo po prodajalnih in se mnogo kupi- jejo, ker so ljudje željni slišati kakšno objek- tivno kritiko o nemškem režimu.

proti vsemu temu protestirala, bore se v vrstah narodnega socializma. Verjetno je, da bi se narodno-socialistični pokret ne bil nikdar dvig- nil do take moči in sile, ako bi Nemci ne bili izgubili svetovne vojne in če bi svetovna gospo- darska kriza ne bila vrgla 5 milijonov nemških delavcev v brezposelnost. Toda globoko raz- očaranje do bahatosti ponosnega nemškega na- roda veled izgubljene vojne in ponižujoče mi- rovne pogodbe, nadalje veled gospodarske krize zaradi senilnosti liberalističnih načel, za- radi sterilnosti socialne demokracije, ki je vo- dila narod naravnost v boljševeze, zaradi orgij židovsko-masonskih klik, ki so vedno bolj zavzemale vse višje pozicije v javnem življenju in s svojim naravnost sadističnim uživanjem rušile vse narodne, verske, zgodovinske in etič- ne svetinje nemškega naroda (spominimo samo na razno pornografijo, ki je v povojni dobi ravno v Nemčiji odnesla svetovni rekord, na nudistične pokrete, na razne proletarsko-svo- bodno-brežbožna gibanja, ki so navajala k apo- staziji od vere, na razno zasnovanje verskih obredov, homoseksualnost itd.), vse to je mo- ralo dovesti do upora pri onem delu naroda, ki je bil še edino sposoben, da krepko reagira proti tej uničujoči bolezni, namreč pri mladini. Ta upor še zdrave, nepokvarjene mladine se je manifestiral v narodno-socialističnem gibanju, ki baš zaradi tega odklanja strankino obeležje in modro skombiniran strankarski program, da bi z njim lovila mandate. Če govorimo o na- rodno-socialistični revoluciji, moramo priznati, da je ta pokret, ki je instinktivno prihajal iz iracionalnih sil nemškega naroda, to je — iz mladine.

Ne smemo pa pozabiti, da je proces, izvi- rajoč iz iracionalnih sil in ki ga nosijo instink- tivno široke plasti naroda, nekaj drugega, ka- kor pa ustvarjanje novega naroda. In baš to zgraditev novega naroda naglašja par ljudi iz Hitlerjeve okolice in jo hoče izvesti z dikta- torsko oblastjo ter hoče ravno iste široke plasti nemškega naroda prisiliti, da se pokoravajo in molčijo. Zato je vprašanje upravičeno, če je mlada Nemčija našla pravo pot in pravega voditelja k obnovi svoje mladine. Bonper.

Revolucija mladine

Ko je bil Hitler dne 30. jan. poklican na mesto državnega kanclerja in ko je po zakonu o polnomoči z dne 24. marca dobil vso oblast v svoje roke, se je izvršil osnovni preokret v nemški politiki. Prenehalo je vladati demo- kratsko formalistično načelo in je zavladalo revolucionarno načelo mlade Nemčije pod vodstvom Hitlerja. Narodno-socialistična vlada nikdar ni bila in nikdar ni hotela biti parla- mentarna vlada, tudi takrat ne, ko se je na- slanjala na narodno-socialistično — nemško nacionalno — centurmsko večino. Narodni socia- listi na noben način nečestoje biti stranka, tudi najmočnejša stranka ne, četudi bi imela v svo- jih rokah vso oblast. Narodni socializem je na- rodni pokret za obnovo Nemčije, on je narodna revolucija, ki hoče uničiti in očistiti vso sramo- to in ves gnój, ki se je v povojnih letih na- gromadil na nemškem narodnem telesu, ter hoče podvigniti nemški duh in poživiti ponos in vero v samega sebe. Dr. Göbbels, minister za propagando, človek iz najožejega Hitlerjevega kroga in eden najboljših narodno-socialističnih govornikov se je nedavno pri otvoritvi vse- nemške radio-rastave takole izjavil: »Mi smo izvršili velikopotezno revolucijo, ki se ne boji nikogar, se ne ustavlja pred nikomur in ki v vsakem pogledu revolucionarno preoblikuje življenje našega naroda. Naša revolucija se ne imenuje zaman narodna revolucija, kajti ona je prišla iz najglobljih virov naše narodne duše. Narod jo nosi in zaradi naroda je bila izvršena. Ona je zavrgla individualizem, ga strmoglavila s prestola in postavila nemški narod v sredino življenja.«

Nobena revolucija, če to ime zasluži, se ne zadovoljuje s polovičarstvom. Ona hoče zgrabi- ti vse in na vse udariti svoj pečat. Zato opažamo tudi pri narodno-socialistični revoluciji ravno iste značilne pojave, ki jih zapažamo pri vseh revolucijah: ukinitje političnih strank, za- pletba njihovega premoženja in njihovih lo- kalov, razpust delavskih organizacij, kontrola tiska, preganjanje in zapiranje v masah vseh političnih in javnih delavcev, omejevanje svo- bodne tiska, zborovanj in govora, izdajanje no- vih zakonov z veliko brzino in tako dalje.

Ti pojavi so svojstveni vsem revolucijo- narnim pokretom. Toda nemška revolucija ima nekaj čisto novega, česar v istem obsegu ni do- živela niti italijanska fašistična revolucija, namreč nespodbito dejstvo, da se je v Nemčiji revolucija izvršila z mladino. Velika večina na- rodnih socialistov, ki so glavna zasloba da- našnjega režima, sestoji iz ljudi od 20. do 35. leta. To se pravi, vojna in povojna mladina, ki je dorasla v senci svetovne vojne, sredi la- kote in pomanjkanja in ki je stopila v življe- nje, v moško dobo, popolnoma s spremenjenimi vidiki na probleme dnevnega življenja. Ta mla- dina je bila sita vsega neroda, vse negotovosti, posebno pa gospodarskega pomanjkanja in je

Nemirna Irska

London, 1. sept. b. Na Irskem se je poli- tični položaj še bolj poostiril z ustanovitvijo nacionalnega bloka opozicije. Tri opozicijske stranke so se združile pod vodstvom generala O'Duffyja. Nova nacionalna stranka bo v soboto objavila proglas na narod in mu sporočila svoj program. Glavna točka tega programa je po- mirjenje z Anglijo. Združitev opozicije se je izvršila tako hitro radi tega, ker se pričakujejo nove parlamentarne volitve.

Republikanska vojska je izdala proglas, v katerem obsoja postopek de Valere in zahteva združitev vseh republikancev na podlagi spo- razuma, ki je bil sklenjen l. 1921 na bazi vpo- stavitve neodvisne irske republike. Do opozi- cijske irske republikanske vojske proti de Valeri je prišlo radi tega, ker je de Valera pod pri- tiskom javnega mnjenja nastopil tudi proti ir- ski republikanski vojski in izvršil nekaj pre- iskav, da najde orožje v taboriščih te vojske.

Slavka v Ameriki

Filadelfija, 1. sept. c. V ameriški industriji avi- le je nastala stavka delavcev, katere se udeležuje dosedaj 40.000 delavcev. Prišlo je do krvavih spo- padov med stavkajočimi in onimi malimi skupina- mi delavcev, ki so hoteli delati. Pri tem sta bili dve osebi ubiti, mnogo pa jih je bilo ranjenih. Po- ložaj je tako resen, da namerava ameriška vlada mobilizirati nacionalno gardo.

Agrarna reforma v Spaniji

Pariz, 1. sept. (a). Iz Madrida poročajo, da je španski kmetijski minister imenoval 14 delegatov, ki imajo nalogo prevzeti prihodnji teden zaple- njena posestva španskega plemstva v raznih po- krajinah in pri tej priložnosti prouče, pod kakšnimi pogoji bi se ta posestva dala najumneje ekspo- tirirati. V komisiji je tudi več inženjerjev-agrono- mov, ki bodo pomagali delegatom kmetijskega ministrstva.

Madrid, 1. sept. c. Dne 1. oktobra se začne v Španiji veliki jesenski manevri, katerih se bo ude- ležilo nad 30.000 vojakov, 80 letal in mnogo tankov. Namen manevrov je, da se ugotovi učinkovitost no- vih vrst orožja v vojni.

Jubilejne slavnosti na Dunaju

Dunaj, 1. sept. c. Prva velika prireditve do- movinske fronte bo 11. septembra v okviru pro- slave osvoboditve Dunaja od Turkov. Na tej pro- slavi bo razvil zvezni kancler dr. Dollfuss svoj program za jesen v velikem govoru, v katerem se bo dotaknil tudi možnosti sporazuma z Nemčijo. V propagandne svrhe se bodo izdale posebne poštno znamke z novim avstrijskim križem, ki se križa navpično. Sličen je nemškemu kljukastemu križu in se bo uvedel v Avstriji enako, kakor hitlerjev- ski kljukasti križ v Nemčiji.

Lord Grey umira

Pariz, 1. sept. (a). Po poslednjih vesteh iz Londona, se je stanje obolelega lorda Greya po- noči hudo poslabšalo. Bolnik komaj diha in zdrav- niki pričakujejo katastrofo vsak tenotek.

„Razorožitev“ velesil napreduje

(Razorožitvena konierenca bo začela delovati)

Washington, 1. sept. b. Predsednik Roosevelt je storil značilen sklep, ki bo brez dvoma vplival na potek prihodnje razorožitvene konference. V okvirju programa za gospodarsko obnovo je mo- derniziranje ameriške vojske na suhem in v zra- ku, kar bi stalo 80 milijonov dolarjev, sedaj pa se je izvedba tega načrta odgodila na nedoločen čas. Ameriška vlada hoče, tako zatrjujejo v političnih krogih, najpreje počakati na rezultat ženevskih po- gajanj. Tu sicer ne gre za popolno opustitev na- črta o moderniziranju ameriške vojske, ki bo iz- vršen tudi v primeru, če bo imela razorožitvena konferenca uspeh. Modernizacija ameriške vojske se bo izvršila po zgledu Francije.

London, 1. sept. b. Po vesteh »Daily Herald« okrepjuje Japonska svojo mornarico nad kontin- gentom, ki je bil dodeljen z washingtonsko in lon-

donsko pogodbo. List zatrjuje, da se tajno oboro- ževanje Japonske sestoji predvsem v gradnji pod- mornic, izskozvanih lovskih podmornic. Podmorni- ce se gradijo v seriji in se njihovi deli razstavljeni pošiljajo v skladišča raznih vojnih luk, kjer se v primeru potrebe lahko v par dneh montirajo. Gra- dajo se podmornice najprimernejšega tipa s 600 tonami in brzino 40 mil na uro. Te podmornice nazivajo Japonci »morski volkovi«. Tudi drugi listi poročajo o urzičnem pomorskem oboroževanju Japonske.

London, 1. sept. b. V tukajšnjih političnih kro- gih so z zadovoljstvom sprejeli Davisovo izjavo, da se bo na prihodnji razorožitveni konferenci poleg razorožitvenega vprašanja načel tudi problem vojnih dolgov.

Pomorske slovesnosti v Splitu

Nova motorna jadrnica „Jadran“

Polno desetletje je zbiral »Jadranska straža«, sedaj pa bo izročila mladi naši vojni mornarici šolsko ladjo. Pred tremi leti je bila naročena pri hamburški ladjedelnici Stilcken Sohn jeklena mo- torna jadrnica s 720 tonami. Dolga je 49 m, ši- roka 9 m. Za pogon skrbi Dieslov motor s 350/400 HP, ki bo vozil z brzino 8 m. na uro. Trije jam- bori nosijo jadra s skupno površino 800 m². Ure- jena je najmoderneje in po vseh higijenskih pred- pisih. Poleg poveljnika ima prostora za 9 častni- kov, dalje za 16 korvetnih poročnikov kot gojen- cev in 150 gojencev podčastnikov ter za posadko. Krščena je na posnosno ime »Jadran«, da bo že s svojim imenom vedno in povsod spominjala vsa- kogar na divno naše morje, na čigar bisernih va- lovih je naša bodočnost. Na rojstni dan pokrovi- telja JS, prestolonaslednika Petra, bo slovesno iz- ročena v Splitu čuvvarjem našega morja, naši vojni mornarici.

V zvezi s tem je pripravil Izvršni odbor Ja- dranske straže celo vrsto svečanosti. Že na pre- večer 5. septembra bo velika akademija Pomladka JS. Naslednji dan bo Pomladek cele naše države izročil »Jadranu« zastavo in defilirat pred njo. Po- polodne so na sporedu pomorske sportne tekme, pri katerih bo poleg pomorskih sportnih druženj sodelovala tudi vojna mornarica. Zvečer bodo kon- rti in vaje mornarjev.

Dne 7. septembra bo posvečen spomenu usta- ovitelja in dosmrtnega predsednika JS pokojnemu ministru Juriju Biankinju. Posebne ladje bodo vo-

zile v Stari grad na otoku Hvaru, kjer bo na grobu velikega pokojnika odkrita spominska plošča. Stari grad leži na koncu globokega in romantičnega fjor- da in bo vojnja tja pravi užitek.

Na Mali Šmaren pohite izletniki v ljubko me- stece Omiš ob izlivu reke Cetine v Jadran. Takoj za mestom so divne klisure s krasnimi vodopadi. Tam si je izbral Oblastni odbor JS Veliki Bečke- rek skupno z nekaterimi bratskimi odbori prostor za oddih svoji mladini, včlanjeni v Pomladko Ja- dranske straže. Zgradili so si razkošen dom, ki bo ta dan posvečen skupno z zastavo imenovanega Oblastnega odbora JS.

Naša edina pomorsko - obrambna organizacija — Jadrska straža — je izposlovala za opisane svečanosti v času od 4. do 14. septembra četrtin- sko vožnjo v vseh razredih in na vseh vlakih razep ekspresa. Na parnikih je znižana vožnja v Stari grad in v Omiš za polovico.

Blizu 20.000 članov in prijateljev JS pohite one dni v našo pomorsko prestolnico Split, osobito naša mladina noče zaostati, zato vsi, ki ljubite svoje morje, vsi, ki cenite nesebično delo pomorske orga- nizacije, vsi, ki hočete biti priča temu veličju na našem Jadranu, izkoristite priliko in pohitite doli na kršne obale, ki jih liježe srebne pene azurnega našega morja!

Počne objave za znižano vožnjo dobite pri Oblastnih odborih JS v Ljubljani in Mariboru ka- kor tudi pri krajevnih odborih in poverjenikih Ja- dranske straže. V. P.

Občinske volitve

Belgrad, 1. sept. m. Kakor se doznava iz po- litičnih krogov, bodo občinske volitve v vseh onih banovinah, kjer jih še ni bilo, najkasneje meseca oktobra in sicer še pred jesenskimi zasedanji na- rodnega predstavništva, v dravski banovini ba- je 25. oktobra.

Otvoritev zagrebskega sejma

Zagreb, 1. sept. c. Jutri ob 11 bodo otvorili zagrebski velesjem kot 20. prireditbo mednarodnih vzorčnih sejmov. Nekoliko prej bodo na mestnem sejmšču otvorili banovinsko razstavo in sejem ple- menske živine.

Zdravniški kongres

Crikvenica, 1. sept. c. Za zdravniški kongres, ki bo v Crikvenici od 2. do 5. septembra, vlada v zdravniških krogih veliko zanimanje. Po vesteh, ki se vedno bolj množijo, bo udeležba na tem kon- gresu nenavadno velika. V počastitev udeležnikov kongresa bo zdravniška uprava v Crikvenici pri- redila izlet s salonskim parobrodrom Jadranske Plovidbe okoli otoka Krka in druge izlete po Adriji.

Propagandni teden za grozdje

Banska uprava dravske banovine razglša: Propagandni teden za konzum grozdja in sadja v dravski banovini od 2. do 8. oktobra t. l.

Velika gospodarska stiska, ki neizprosno pri- tiska zlasti na mnoge plasti našega kmetkega na- roda, imperativno nalaga vsem merodajnim čni- teljem, da intenzivno in umno delajo na ublažitvi bede našega kmetovalca, pred vsem onega iz vino- rodnih in sadjarskih krajev.

Znano je, da v dravski banovini pridelamo ve- like količine prvovrstnega namiznega sadja, pa tudi znatne količine grozdja. Presno sadje in gro- zdje ima priznano veliko zdravilno in hranilno vrednost. Naj bi postalo zato grozdje in sadje va- žen del hrane tudi v najširših plasteh našega ljud- stva v mnogo večji meri, nego je to doslej!

Na posebnem sestanku se je zato sklenilo pri- rediti za vso dravsko banovino propagandni teden za konzum grozdja in sadja od vštete 2. do všte- tega 8. oktobra t. l.

V tem tednu se bodo vršila radijska preda- vanja za kmetovalce in meščane, gospodinje in šolske otroke. V strokovnih in dnevnih listih se bo vršila propaganda za večji konzum grozdja in sadja. Na vseh šolah v banovini bo učiteljstvo pre- davalo o važnosti grozdja in sadja kot zdravilne in človeškemu organizmu potrebne hrane. Toza- devna predavanja za šolske dece se bodo vršila predvidoma v soboto, dne 7. oktobra in za odrasle v nedeljo, dne 8. oktobra. Za odrasle bodo pre- davali kmetijski strokovnjaki, zdravniki, učitelji in razni drugi kulturni delavci. Kjer je le mogo- če naj bi se ta teden in pred vsem v nedeljo, dne 8. oktobra priredila propagandna razprodaja sadja in grozdja, združena s primernimi slavnostnimi prireditvami.

Pri vseh teh prireditvah bodo sodelovali med drugimi Kmetijska družba, Vinarsko društvo, Sadjarsko in vrtnarsko društvo, vsako z vsemi svojimi podružnicami, dalje učiteljstvo, zdravniki in tako dalje.

Gotovo je, da bo ta prireditve naletela tudi povsod pri občinstvu na simpatičen odmev — že v interesu dobre stvari same.

Belgrajske vesti

Belgrad, 1. sept. (a) Interesenti se opozarjajo, da se bo zakladna živina, ki se izvaža v Avstrijo, od 31. avgusta carinila po dogovorjeni carinski po- stavki le s priloženim izkazilom, ki ga izda urad za nadzorstvo nad izvozom živine pri Zavodu za po- speševanje zunanje trgovine.

Belgrad, 1. septembra. (a) Prometni minister je predpisal nov pravilnik za brzojavno in telu- fonsko službo. V pravilniku so odredbe o brzojav- ni službi, o izročevanju in odpremi brzojavk, o prevzemanju brzojav in o ravnanju osebja med službo.

Osebnosti

Belgrad, 1. sept. m. Napredovali so: na teh- nični fakulteti ljubljanske univerze v 2. pol. sku- pino 1. stopnje inž. Ivan Vurnik, prof. na isti fa- kulteti, na tehnični fak. ljublj. univerze v 6. pol. skup. za asistenta inž. Stojan Globočnik in Janez Zurga. Premesteni so: na glavno carinarnico v Mariboru: za carinika 8. pol. skup. Zvonimir Me- danič iz Rakete, Vekoslav Slavič iz isti skupini, dosedaj v Bitolju, Mihael Nendič, dosedaj v Viro- vitici, Svetislav Petrovič, dosedaj v Gornji Ra- doni. V Virovitico za carinika 8. pol. skup. Kosta Veselinovič, dosedaj v Mariboru, na carinarnico prvega reda v Hercegovnem carinik 8. pol. skup. Edmund Šrems, dosedaj v Mariboru, na carinar- nico prvega reda v Kotor carinik 8. pol. skup. Jegoš Lazarevič, dosedaj v Mariboru, na carinar- nico prvega reda v Bitolju, carinik 8. pol. skup. Josip Laginja, dosedaj v Mariboru, na carinarnico prvega reda v Šibeniku carinik 8. pol. skup. Dra- gotin Ukmar, dosedaj v Baru, na carinarnico prvega reda v Debru za pomožnega carinika 9. pol. skup. Stanko Mikijela, dosedaj na glavni carinar- nici v Mariboru, na carinarnico prvega reda v Ra- keku pomožni carinik 9. pol. skup. Marij Vitezić, dosedaj v Ljubljani.

Verska slovesnost v Predosliah

Kranj, 1. septembra.

Če te pot zanese te dni v Predoslje, boš go- tovo kje na prostoru med cerkvo in župnišče naletel na častitljivega svivolnega gosp. župnika Zupanca, ki meri, šteje, računa in ogleduje svoje načrte ter vodi vse priprave za nedeljsko versko slovesnost v Predoslijah. Po njegovem do vseh po- drobnosti izdelanem načrtu bo izdelan oltar na prostem pred župniščem, po njegovih navodilih se vrši vsa okrasitev slavnostnega prostora. Pravijo, da je gosp. župnik Zupanc pravi strokovnjak v ta- kih načrtih in se je večkrat prav izborno izkazal. Oltar ves obdan, v polkrogu od mlajev in vencev, se dviga precej visoko ter bo viden daleč navzdol po vasi. Nad oltarjem se bo dvigal čez 3 m visok križ, pritrjen na visok mlaj, ki nosi na vrhu krogljo s križem.

Iz vseh teh priprav in del se lahko sklepa, kako vneto se predaška fara z gosp. župnikom Zupancem in gosp. kaplanom Pogačnikom na čelu pripravljajo za čim najbolj slovesen potek prireditve. Pa tudi drugod, kot se čuje, se ljudstvo celo v najoddaljenejših farah pripravljajo na obisk nedeljs- ke proslave. Mogočen val navdušenja je zajel vernike kranjske dekanije, ki bodo prihiti jutri v Predoslje.

Uvod v slovesnost bo že v soboto. Po vseh cerkvah onih far, ki bodo prihile na proslavo 1900 letnice Odršenja v Predoslje, bo v soboto zvečer zvonilo, na grških se bodo kurili kresovi. V nedeljo zjutraj od pol 9 do 9 zbiranje fara na določenih prostorih pred oltarjem. Ob 9, to je pred pričetkom proslave je napovedan prihod knezo- škofa ljubljanskega g. dr. Gregorija Rožmana. Nato bo pridiga, zatem pa sv. maša, katero bo daroval prevzvišeni gosp. škof dr. Rožman.

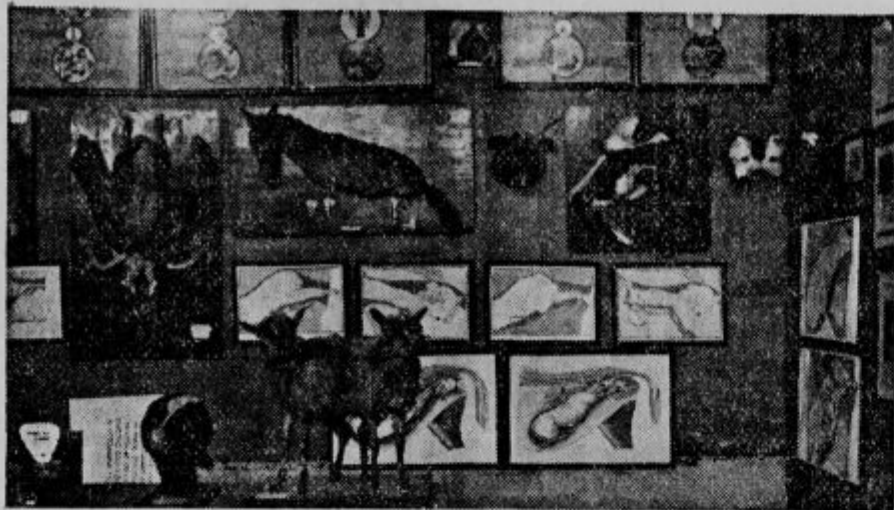
Ukraden papir prodajal

Kamnik, 1. sept.

Te dni so se kamniški meščani zelo začudili, ko so hodili orožniki okrog nekaterih obrtnikov in nalagali na vozček razne vrste papirja, včasih kar cele bale. Pri tej svoji neobičajni kolekturi so ga nabrali okrog 54 kg. Izkazalo se je, da je to papir, ki je bil ukraden v Bonačevi tovarni papirja na Količevem. Neki 27-letni možki, ki dobro po- zna razmere v tovarni, si je menda prisrkel raz- lične vrstne in je v ponočnem času obiskoval to- varniške objekte. Pri vsakem obisku si je prisvojil večjo količino papirja, kolikor mu ga je prišlo pod roke in ga je mogel odnesti. V tovarni so menda že nad 3 mesece opazali, da izginja papir, vendar pa si niso mogli raztolmačiti, na kakšen način. Tat pa je medtem ukradeni papir na tiem spravl- jal v denar. Največ ga je menda spravil v promet v Kamniku, kjer je imel dovolj odjemalcev, ki niso bili poučeni o izvoru tega blaga. Tatu so domaš- ski orožniki izsledili in ga privedli v kamniške zapore.

Vzorna živinozdravniška razstava

Nad 7000 slik in 2000 preparatov razstavljenih

Pogled na oddelek z živalskimi spački v paviljonu »H«.

Ljubljana, 1. septembra.

Okrog ene milijarde dinarjev škode vsako leto trpi narodno gospodarstvo naše države samo radi kužnih in drugih živalskih bolezni. To škodo je mogoče omejevati le z razsodnim in vse kraje obsegačim delovanjem živinozdravnikov, ki na letošnji velesejski razstavi nazorno pojasnjujejo pogoje, načine in uspehe veterinarskega dela. Razstava obsega ves paviljon I in polovico paviljona H in po svoji dovršenosti presega vse doslej pri nas prirejene razstave. Saj pa je dala ožjemu pripravljalnemu odboru tudi dela! Celo leto se vlečejo priprave, na sejnišču pa pojejo kladiva in žage že dva meseca.

Pri sprednjem vходу v paviljon H je najprej oddelek, ki kaže razdelitev živali po naši državi in primerjalne statistike z drugimi državami. Z druge tabele razberemo, kje in v kakšni razsejnosti živalske kužne bolezni. — Velika dvorana pred rotundo je kar obložena z dragocenimi anatomskimi slikami, ki v naravni velikosti in povečavi kažejo, kako se prepletajo mišice, žile in žilice po človeškem in živalskem telesu. Te slike iz veterinarske fakultete v Zagrebu in so večinoma ročno delo. V rotundi so razstavljeni okostja živali. Človek dobi vtis, da je prišel v živalsko grobnico. Zanimiv za našega kmetovalca je nadaljnji oddelek, ki kaže z nazornimi fotografijami razvojne bolezni živali in posledice enostranskega krmljenja.

Prav posebno zanimiv pa je oddelek, kateri kaže zlasti z mnogimi nagačenimi preparati razne živalske spačke. Človek se ne more načuditi zraščanim telicikom, ovčkam s šestimi nogami in dvema glavama, konju brez nog in še marsičemu drugemu, kar spominja bolj na pravljico kakor resničnost.

Za moderno živinorejo so v posebnem oddelku razstavljeni modeli vzornih hlevov in staj, ob njih pa za primerjavo najbolj nezdavi in skromni hlevi iz goratega juga naše države. Oddelek zase ima tudi higijska živalska prehrana.

Naslednji oddelki obsegajo konjerejo, govedorejo, svinjerejo, kozjerejo in ovčjerejo, perutninarstvo, čebelarstvo in kunčerejo. Vsi ti oddelki z lepimi slikami kažejo vse pasme, ki žive pri nas, hkrati pa je tam zbrana mnogo statističnega materiala, ki kaže kako posamezne panoge posegajo v naše narodno gospodarstvo. Sledita ribarski oddelek in razstava pasjih pasem.

Sledeči oddelki kažejo moderne klavnice, klavniške naprave ter važne statistike. Omenjamo statistiko »ljubljanskega želodca«, ki izgleda prav žalostno med leti svetovne vojne, ter pregled izvoza mesa in žive živine v sosednje države, s čemer je zaključen paviljon I.

V paviljonu H nas sprejme razsejna razstava bakteriološkega oddelka, katero je uredil Bakteriološki zavod v Ljubljani. Na desno je velik oddelek, ki obravnava kužne bolezni živali, ki se prenašajo na človeka, tako smrkvost konj, vrančni prisad, slimavko, parkljevko itd. Številni v tekočinah hranjeni preparati, ki so tam razstavljeni, so izdelani v Bakt. zavodu v Ljubljani iz živali, ki

so poginile za različnimi kužnimi boleznimi v Sloveniji. V mali koji na levo so razstavljeni najvažnejša orodja in naprave, ki jih potrebuje skromen veterinarski laboratorij za bakteriološke preiskave. V drugem oddelku na levo so razstavljeni slike bakterioloških zavodov v državi ter njihovo delo: zatiranje živalskih kužnih bolezni, cepljenje itd. V drugi koji na desno pa so na vpogled živalski črevesni zajedalci, ki prehajajo tudi na človeka, tako trakuja, trihina, metljavost itd.

Prav poučen za vse, ki imajo opravka z molžo mleka, je naslednji oddelek na levi, ki obravnava higijeno mleka. Posrečena je serija slik, ki kaže, kako se pravilno molze in kakšne so lahko napake. Prav tam so nazorno pokazani različni načini bakterioloških preiskav mleka ter higijeno predelavanje in prevažanje mleka. — V četrtem oddelku na levo so slike iz veterinarske prakse, veliki žolčni in črevesni kamni in tuja telesa iz želodcev goved. Zelo poučne so slike za prvo pomoč pri živini.

Tretji oddelek na desni obravnava podkovstvo, bolezni kopit in parkljev. Prav zanimive so različne, pravilne in napačne oblike kopit. Četrti oddelek na desni ima slike iz živalskega prometa. Tu so obdelani sejmi, prevoz živine, razne vprege itd. Zadnji oddelek na desni pa ima zbirko veterinarske literature. V posebni omari je razstavljen najpomembnejša literatura veterinarja v praksi, zanimive so revije iz vsega sveta, najinteresnejši pa je seveda zgodovinski del oddelka, ki kaže, kaj in koliko veterinarske literature smo premoogli Slovenci v preteklem stoletju.

Predzadnji oddelek na levo obravnava mazaštvo. Z barvanimi slikami so pokazane žlastne posledice nestrokovnega zdravljenja živali, na mizici pa je razložena veterinarska literatura, ki so jo zadnja leta spisal strokovnjaki iz — drugih poklicev. V zadnjem oddelku na levo pa je ponazorjen izkoriščanje živalskih produktov, tako žime, mila, usnja. Zbirko izpopolnjujejo škodljivci in bolezni, ki uničujejo kožo, tako da se ne da ustrojiti v dobro usnje.

Mnogo bi se dalo še pisati o tej tako poučni razstavi. Tisti, kogar zanima, ali pa se hoče kaj naučiti, se bo precej uric zamudil v obeh paviljonih. Saj pa je tudi veselje gledati tabele, risbe in modele, ki so vsi opremljeni z dobrimi, razlagajočimi napisi. Nazornost je tako velika, da bo vsak, tudi najprostejši človek z zanimanjem čital in gledal od oddelka do oddelka. Bogata zbirka vsega razstavljenega materiala, ki je bil zbran z najrazličnejših zavodov, tako zagrebške veterinarske fakultete, ljubljanske univerze, kmetijskih šol, muzejev in drugih zavodov, pa prepriča vsakega o velikem pomenu veterinarstva za naše gospodarstvo. Prepričani smo, da bodo vsi številni sodelavci, ki so prebili vroče poletne mesece v obeh razstavnih paviljonih in že preje skoraj leto dni zbirali material, našli tem lepše plačilo za svoj trud v tem, če bo razstava čim več koristila našemu kmetovalcu, ki se mora zlasti v današnjih časih varovati najmanjše škode.

Bakteriološki oddelek veterinarske razstave, ki obravnava živalske kužne bolezni, ki se morejo prenesti na človeka. Paviljon »H«.

Trgovina s saharinom cvete okrog Kranja

Kranj, 30. avgusta.

Dva hitro si sledeča zaporedna slučaja aretacije prodajalk saharina sta dosti jasno pokazala, da se je zadnje čase v kranjski okolici silno razširila prodaja vtihotapljenega saharina.

Prejšnji teden sta žandarmerijska kaplarja iz Kranja Zupšek Jakob in Mesarič Janko pozno zvečer na polju blizu Rupe zasačila prodajalko in tihotapko saharina, kakor je »Slovenec« že poročal.

Včeraj, to je v torek 29. avgusta zvečer pa je kaplar Mesarič Janko krenil proti Primskovem, kjer mu je padla v roke zopet druga prodajalka saharina, 48 letna Franciška. Ura je bila že 11, ko jo je kaplar Mesarič zalotil. — Ta se je namreč tisti dan mudila po Primskovem, hodila od hiše do hiše, prodajala copate, svojim zaupnim osebam in

stalnim odjemalkam pa tudi saharin, in je razpečala že 6 škatlic. Pri zaslišanju je povedala, da je kupila 22. avgusta večjo količino saharina od neke znanke iz Senčurja z namenom, da bi ga dalje razpečevala. Vsega skupaj je vzela letos 170 škatel in sicer maja 30, junija 30, julija 30, avgusta pa 80. Plačala jih je po 5 Din, prodajala pa po 5.50 dinarjev. Pri aretaciji je imela seboj še 21 škatel, 6 škatel, katere je prodala, so kupcu odvzeli. Na stanovanju so pod posteljo našli še 52 škatel. Franca je povedala, da je prišla k njej že omenjena znanika in jo nagovarjala, naj prodaja saharin, ker bo lahko nekaj zaslužila, ko je drugače brez zaslužka. Baje se Franca že dalj časa peča s prodajo saharina. Vse kaže na dobro organizirano družbo, ki vtihotaplja in prodaja saharin, kjer je le količina modroča.

K veterinarski razstavi in kongresu

Dobro veterinarstvo podlaga kmetijstvu

Letošnja velika veterinarska razstava v Ljubljani ima med drugim namen pokazati vsej javnosti številne in odgovorne naloge, ki jih opravljajo veterinarji v javni službi in pri tej priliki opozoriti, da je uspešna izvršitev mnogostevilnih nalog, ki spadajo v delokrog veterinarja, mogoča le s sodelovanjem, zlasti pa pravilnim razumevanjem in podporo javnosti. S to razstavo in tako obsežno nazorno sliko sodobne veterinarske znanosti, kolikor je bilo v danih razmerah mogoče, stopi veterinarski stan prvič pred javnost, da jo opozori, da je naše narodno premoženje potrebno veliko večje zaščititi. Po cenitvah strokovnjakov uprosajo letno živalske kužne bolezni čez eno milijardo dinarjev narodnega premoženja in če vzporedimo to veliko vsoto z vsakoletnim državnim proračunom, nam bo takoj razumljiv velik pomen dobro razvitega veterinarstva v naši državi. Da bo slika ogromne škode popolna, moram takoj povdariti, da so poleg kužnih bolezni, katere je posestnik obolelih živali dolžan v smislu zakona o odvratanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni prijaviti oblastem, razširjene v naših krajih številne druge kužne in nekužne bolezni, katerih posestnik obolelih živali ni dolžan prijaviti. Lastnikom je prepuščeno zdravljenje Bangove bolezni, kostolomnosti.

in da je sedanje prilike potrebno čimprej izboljšati.

Veterinarski stan je v drugih državah že davno izvedel socializacijo živinozdravniške prakse na deželi in s pomočjo oblasti ustanovil številne veterinarske ambulante, katere že mnogo let obstoje celo v južnih državah na Balkanu tako v Bolgariji, Turčiji. Vsa javnost se zaveda, da so neprecenljive vrednosti za živinorejce dotičnega okoliša, Jugoslovanske veterinarske združenje je na lanskoletnem kongresu napravilo temeljito izdelan načrt prepotrebne zakona o ureditvi veterinarske službe, s katerim bi končno tudi v naši državi bilo mogoče zaščititi čimbolj zdravje živine našega kmeta, ga obvarovati velikih denarnih izgub vsled pogina živine, omogočiti ustanovitve ambulant in veterinarskih znanstvenih zavodov, kjer bi se raziskovale bolezni, ki vladajo med živino na njenem teritoriju, zaščititi veterinarsko prakso itd. in ni izključeno, da se po s tem projektom dogodilo tako kot s projektom zakona o veterinarskih zbornicah, katere imajo veterinarji v vseh drugih državah, pri nas pa le drugi akademski stanovil Projekt zakona o veterinarskih zbornicah, izdelan na kongresu veterinarjev Jugoslavije leta 1924 v Ljubljani in predložen kompetentnim faktorjem, pa do

Na sliki je predsedstveni odbor veterinarske razstave in sicer od leve proti desni: podpredsednik odbora vet. Hugo Turk, predsednik dr. Josip Kunc, odbornik dr. Leopold Hribar. Zada: blagajnik vet. Viktor de Glera in tajnik dr. Leon Kocjan.

rahitisa, nekaterih oblik tuberkuloze, smolike, metljavosti in številnih drugih parazitarnih bolezni, košega tifusa, difterije itd. Samo v drav. ban. te bolezni povzročajo škodo več deset milj. din. letno. Povzdiga živinoreje, konjereje, perutninarstva, čebelarstva, mlekarstva itd. brez zadostnega števila veterinarjev in odločujočim sodelovanjem veterinarskega stanu je nemogoča. Neuvazevanje vedno novih pridobitev veterinarske znanosti in zapostavljanje veterinarskega stanu se na našem narodnem premoženju lahko še bolj maščuje!

Zakaj so te izgube narodnega premoženja vsako leto tako ogromne in zakaj zelo maloštevilni veterinarski stan v naši državi ni v stanju teh izgub še bolj zmanjšati, je več vzrokov, kateri bi se dali z malo večjo uvidenostjo vseh odločujočih faktorjev odstraniti!

Maloštevilni veterinarji v javnih službah, ki opravljajo zatiranje živalskih kužnih bolezni navedenih v zakonu, naletijo pri izvrševanju te odgovorne službe na številne predpoteke in zapreke. Zlasti veterinarji na vidičnih mestih so pogosto predmet številnih intervencij odločujočih faktorjev radi odredb, katere so izdali samo zato, da se gospodarsko zaščititi kmet in da se pojavi kužnih bolezni čimprej omeje. Vsako polovičarstvo in popuščanje ima vedno lahko katastrofalne posledice za živinorejo okuženega kraja ali celo cele banovine. Morda bi imel le še kdo pomislek, da se veterinarji premalo brigajo za zdravje živali, zato navajam sedanje stanje, da v zelo, zelo mnogih slučajih zdravijo vse bolezni povprek več ali manj »poučeni« ljudje, ki imajo veselje do zdravljenja in se uče iz raznih pisanih prvih pomoči in poljudnih živinozdravniških knjig. Ljudje, ki so napravili kako kmetijsko, gospodarsko, podkovsko šolo. Bolezni se pa širijo dalje in redko izve za nje uradni veterinar na okraju. Dognaja se večkrat, da izve oblast za pogin živali šele, ko je posestnik poginila že tretja, četrta žival, zadnje goveda ali konj in pride obupani lastnik na oblast s prošnjo za podporo.

Potrebno je podčrtati dejansko stanje statusa živinozdravnikov v Dravski banovini, poleg onih v javnih službah na okrajih in javnih klavnicah večjih mest, kjer so strankam na razpolago, vendar radi številnih nujnih uradnih poslov ne morejo se vsaki čas odzvati takoj, ni nobenih drugih živinozdravnikov v pravem smislu besede, ki bi se pečali samo z zdravljenjem, razen dveh na teritoriju bivše ljubljanske oblasti (Metlika, Prevoje) in štirih na teritoriju bivše Mariborske oblasti (Ormož, Kozje, St. Jurij ob j. Ž., Sevnica). Nihče se ne nese in ne bodo se mogli naseeliti, dokler ne bodo nastavljeni ali po vzoru banovinskih zdravnikov, da jim bo zagotovljena pokojnina in stalna podpora ali pa od večjih zainteresiranih občin odnosno zadrug, kajti nastavljeni živinozdravniki s privatno prakso bo moral še mnogo let razblijati razne predsodke in zlasti te, da je žival potrebna pomoči že prej in ne takrat ko že leži v zadnjih zdihljajih v hlevu, da ni to nobena pomoč, če se priključijo sosedje ali če se zdravi žival z zdravilom dvomljive vrednosti, ki ga je lastnik dobil od sosedov, odnosno po moledovanju ali brez, za prvo silo v lekarni.

Letošnja obsežna veterinarska razstava nudijo tako inteligentno kakor živinorejcem priliko, da se seznanijo z delom in velikim delokrogom veterinarja in se javnost prepriča, da je za naše prilike nujno potrebno dobro razvito veterinarstvo. Nekateri oddelki so nazorno z znanstvenim materialom izpopolnjeni zato, da javnost uvidi, da delo veterinarja ni delo druge vrste

danes ni uzakonjen. Vsi oni faktorji, ki se resno zavzemajo, da se izboljša gospodarsko stanje naše države, bodo imeli uspeh pri svojem trudu, če se bodo zavzeli z vso resnostjo za predlagani projekt zakona o ureditvi veterinarske službe in ga čimprej uzakonili. Denarne izgube zlasti malega kmeta-jivinorejca vsled pogina živali so večših toliko, da jih s celoletnim marljivim poljskim delom ne more nadomestiti.

Sedanja generacija veterinarskega stanu je tudi v Dravski banovini dovolj opozorila celokupno javnost na vse pomanjkljivosti in ne bo njegova krivda, če bo naš kmet še nadalje moral trpeti številne gospodarske katastrofe pri svoji živinoreji in če razne številne živinorejke, mlekarke in druge zadruge ne bodo mogle kljub agilnosti in zadržane zavednosti napredovati tako, kot napredujejo v drugih državah.

K poglavju slovenskih učnih knjig

na naših gimnazijah, ki smo ga objavili včeraj, smo dobili celo kopico priznanih izjav, kar ni čudno, če pomislimo, da gre za važno zadevo življenjskega pomena za našo kulturo. Nekdo, ki je strokovnjak na polju slovenske knjige in vzgoje, nam piše: »Vsak resničen in odkriti Jugoslovčan, ki v slovenskem jeziku in mišljenju vidi neobhodno bistveni del jugoslovanskega, je vaš članek toplo pozdravil, vsak strokovnjak pa, ki pozna predmet, se mu je pridružil tem rajši, ker je napisan z izredno objektivnostjo. Da bo stvar tem točnejša, je treba dve podrobnosti iz vaših izjavjani popraviti, oziroma bolj precizirati. 1. Ko govorite o Melikovi »Jugoslaviji«, ste se zmotili v toliko, ker ne gre za Melikovo »Jugoslavijo«, ampak za Melikov »Zemljepis kraljevine SHS«. Je pa vaša tozadevna trditve še premalo podčrtana in se mora poudarjati, da je ta knjiga bila v veljavi kot pomožna knjiga do leta 1929, ko je bila aprotirana kot redna učna knjiga in da je redna učna knjiga ostala do letos, čeprav ni ustrezala učnemu načrtu, dočim se Grafenauerjeva slovenska čitanka niti kot pomožna knjiga ne dopušča več. 2. Kar se tiče Sovrčeve »Satura lanx«, bi bila lahko ostala kot čitanka za naprej tudi za V. in eventualno še za VI. razred (za to namreč gre), ker knjiga ni samo vseokoli zadostna, ampak naravnost prvovrstna in povrh tega ni draga (80 Din), torej nikakor ni kazalo je zamenjati s Perinovičev (za V) in Čoličovo (za VI. razred), tako z ozirom na njeno visoko kvaliteto kakor na žep spoštovanih staršev. Ad quid?... Torej imate popolnoma prav in zasledujte to prevažno zadevo dalje.«

Inženirju v tovarni odrezalo nogo

Jesenice, 1. septembra 1933.

Šelo pred dobrim tednom je g. inž. Bandel stopil v službo pri KID ter bil nameščen v oddelku na Javorniku. V četrtek zvečer ob poldevetih je bil namenjen na Jesenice ter se hotel z Javornika prepeljati z električno lokomotivo. Prekoračil je tir ravno, ko je lokomotiva pripeljala z Jesenice. Noga se mu je zapletla med kretnico, vozač pa lokomotivo ni mogel več ustaviti, vsled česar je bila nesreča neizogibna. Kolesa težkega stroja so nesrečnemu inženirju nogo popolnoma odrezala. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico.

Ljubljanske vesti:

Misijonska etnografska razstava na velesejmu

Posebni razstavni odbor, ki ga sestavljajo naši znani misijonski delavci pod vodstvom univ. prof. dr. L. Ehrlicha, je priredil na letošnjem ljubljanskem velesejmu zanimivo razstavo predmetov iz treh najvažnejših misijonskih pokrajin: Kine, Indije in Afrike. Razstava je nameščena v paviljonu »N«.

V oddelku Indije razstavljajo o. jezuiti predmete, ki so jih dobavili misijonarji prve samostojne slovenske postaje v Bošontiju (Bengalija). Zanimiva je zlasti serija pestrobarvnih slik, ki predstavljajo prizore iz indijskega baje — in veroslovja, dalje zbirka živopisanih indijskih metuljev.

Kineški oddelek nam kaže predmete, ki jih je oskrbel predvsem salezijanski misijonar g. Jožef Kerec pa tudi drugi znani francišanski kitajski misijonarji, tako p. Avbelj. Del kitajske razstave oskrbujejo francoske sestre, francišanske Marijine misijonarke, ki razstavljajo posebno lepe vzorce venen. Izredno zanimiva in rezbarsko visoko vredna je kitajska pohištvena garnitura, last univ. prof. dr. Ehrlicha.

V afriškem oddelku so razstavljeni predmeti, ki jih je poslal znani slovenski brat Kolenc, deloma pa predmeti, ki so last Društva sv. Petra Klaverija, ki je ta oddelek tudi aranžirala.

Zračna proga Ljubljana-Sušak

Ljubljana, 1. septembra.

Danes je bila odprta zračna proga Ljubljana-Sušak. Prvo letalo je odletelo davi ob 7.15 ter je čez pol ure pristalo pri Sušaku na Grobnickem polju, kjer je sušaško letališče. Letalo se je ob pol 6 pop. vrnilo v Ljubljano. Vožnja do Sušaka ali obratno velja prav tako 180 Din, kakor za vožnjo v Zagreb ali nazaj. K otvoritveni vožnji sta bila povabljena dva časnika. Občinstvo pa zaenkrat še ni bilo o pravem času informirano o otvoritvi te nove zračne proge.

Otvorjen je sejem, — pa si ga ogledmo, pri tem pa vsem znancem odkrito povejmo: Najboljše vse, kar za želodček želimo, le v Slamičevem paviljonu dob mo!

Kai bo danes?

Kino Kodeljevo: Ob 20: »Sence s preteklosti« in »Rantanplanov Sivko«.

*

Kitajski misijonar g. Jožef Kerec na misijonski razstavi. Kakor znano ostane naš zaslužni kitajski misijonar gospod Jožef Kerec še nekaj tednov v Sloveniji. Obiskovalci velesejma bodo imeli priliko, da ga pozdravijo na misijonski razstavi. G. misijonar Kerec bo na razpolago obiskovalcem te razstave zlasti na Marijin praznik dne 8. septembra in jim bo ob tej priliki ob razstavi kitajskih predmetov dal zanimive informacije o Kitajski.

Najmodernejša slaščičarna v beli Ljubljani. — Veliki oglas v »Slovincu« je izvalil tudi našega poročevalca na otvoritvi razširjene slaščičarne g. Adolfa Pelicono v Wolfovi ulici št. 14. V splošnem gleda časnika na razne adaptacije in povečave lokalov z mrkim pogledom, saj v Ljubljani redko najdemo v stari stavbi moderno preurejen lokal, ki bi mogel kot gostišče služiti za zgled lokalom v novih stavbah.

Prav prijetno pa je bil presenečen naš poročevalca, ko je stopil v svetle in kar najmoderneje preurejene prostore razširjene slaščičarne Pelicono v Wolfovi ulici. Že prvi bežni pogled po stenah, opravi in opremi je zadoščal, da je človek obstal presenečen ob prijetni domačnosti prostorov, ki vplivajo s svojo izbrano opremo in okusnostjo na obiskovalca kar najugodnejše. Davi ob 11 dopoldne so bili novi prostori izročeni prometu; stari gostje in prijatelji slaščičarne so napolnili nove prostore in se počutili v njih kakor domači.

In v resnici se je človek lahko počutil domačega v teh prostorih. Iz nekdanjih starih prostorov, v katerih so bila stara študentovska stanovanja, je preuredil inž. Josip Dedek dva moderna in svetla prostora, ki sta kar najbolj primerna za udobno slaščičarno. Stene so moderno poslikane po načrtu prof. Gajmira Kosa, slikarja pa je izdelala tvrdka Martinec & Černe. Oprava je naravnost elegantna. Vsa mizarska dela je izvršil mizarski mojster Rok Berlič iz št. Vida. Izredno pripravne

Svečano resen je kotiček, posvečen največjemu slovenskemu misijonarju in prvemu indijanskemu škofu Frideriku Baragi. — Njegova veličina je skromno nakazana s portretom Langusa (last ljubljanskega semenišča) in portretom akad. slikarja, prof. Mežana (last misijonske pisarne v Ljubljani), dalje z nekaterimi Baragovimi slovenskimi in indijanskimi deli. Glavni pomen tega kotička pa je, da nas opozori na njegovo svetniško veličino in na našo dolžnost, da mu čim prej pripomoremo do slave oltarja.

Cepprav je letošnja misijonska razstava po obsegu skromna, vendar je živ odraz vedno krepkejšega misijonskega mišljenja in hotenja med našim ljudstvom. Obiskovalci velesejma naj ne gledajo mimo te razstave; z obiskom ne bodo zadostili le gonu radovednosti, temveč si bodo lahko bogato opolodili tudi dušo z ideali misijonskih stremeljenj.

Upoštevajoč današnje težke razmere, ni razstavni odbor določil nikake vstopnine, pač pa je dobrodošli sleherni tudi najmanjši prostovoljni dar, ki ga obiskovalci izročijo na razstavi.

Na razstavi se vedno stalno nahaja eden izmed strokovnega vodstva razstave, ki je na razpolago obiskovalcem za eventualna pojasnila.

so okrogle mizice, ki so pokrite z masivnimi steklenimi ploščami, nadse udobni pa stoli. Vsa oprava je iz težkega orehovega lesa. Na oknih in ob vratih povzdigujejo udobnost prostorov okusne in moderne zavese, ki jih je dobavila tovarna »Stora«, tako da izgledajo prostori v resnici kar najbolj udobno in moderno in prepričani smo, da v Ljubljani še dolgo ne bomo dobili tako lepe in udobno opremljene slaščičarne, kakor je ta.

Pravi vzor higijenske ureditve pa je delavnica in pekarija. Tla in stene so obložene z belimi ploščicami. Ob stenah stoji mešalni stroj in druge priprave, ki so potrebne za hitro zamesitev testa. Posebnost je cela vrsta pečic za slaščice in sušilnice, ki jih je izdelala tvrdka Martinčič. V delavnici sta tudi dva velika hladilnika firme Frigidaire. Tako delavnica kakor prostori za občinstvo so opremljeni tako, da smo prepričani, da bo ljubljansko občinstvo z največjim veseljem obiskovalo te prostore, ki po svoji domačnosti presegajo do sedaj najbolj prijetne lokale. Prav posebno moramo poudariti posrečeno zamisel okrasitve novih prostorov z zelenjem, ki tako lepo poživijo vso notranost. Podjetnemu g. Adolfu Peliconu želimo, da bi se razmeroma visoka investicija za preureditev lokalov lepo obrestovala in tako tudi poplačala njegov pogum, ki ga je imel, da je tako lepo preuredil lokale in s tem dokazal naprednost ljubljanskih obrtnikov.

Znani gostilničar pri »Kaplanu« g. Pepe Lončar je, kakor pove inersat, z današnjim dnem prevzel gostilno pri Češnovarju (Starem tišlerju) v Kolodvorski ulici. Drevo bo svojo novo gostilno slovesno odprl. Za to priliko je Pepe pripravil — poleg drugih dobrih vin — izborni cvček in okusen prizgriček, vse to bo pa zabelila godba »Zarja« pod vodstvom g. Franceta Dolinarja. Vsi Pepetovi prijatelji in znanci kakor tudi vsi drugi so prijazno vabljeni.

Kino Kodeljevo ima od danes naprej večerne predstave zopet ob 8.

Mleko za mestne uboge. V Ljubljani imamo danes in jutri razstavo goveje živine montafonske pasme na Ljubljanskem velesejmu. Kar se bo ta dva dneva namolžlo mleka, ga je Zadruga Jugomontafon ozir. uprava Ljubljanskega velesejma brezplačno odstopila mestnemu socialnemu uradu, ki bo mleko razdelil med najpotrebnejše.

Bivši salezijanski gojenci in oratorijanci imajo svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 10. sept. t. l. ob 8 (jutraj na Rakovniku. Vsi vjdudno vabljeni, tudi novi.

Okrožna strelska družina v Ljubljani obvešča strelske družine in strelce tekmovalce, da so državne strelske tekme v Belgradu preložene na čas od 17. do 23. septembra. Od ljubljanskih strelcev pričakujemo v nedeljo pri strelskih vajah čimvečjo udeležbo. — Odbor.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5, in mr. Kuralt, Gosposvetska c. 20.

Nogavice, razne svilene, flor in otroške, dobite trepne pri tvrdki Miloš Karničnik, Stari trg.

Med prepriom tepen. Dne 30. avgusta smo poročali, da je v Leonovi kavarni nekdo udaril po glavi nekakega delavca. O tej zadevi smo dobili verodostojno poročilo, da se je vse to zgodilo zunaj na ulici, kamor so pripravljali se

Mariborske vesti:

Vsem ustreženo

Ze delj časa so bili izpraznjeni prostori prejnjega Kreditega društva in lepi ter prostorni stanovanjski prostori v prvem nadstropju v poslopu Mestne hranilnice. Za te prostore se je vršila pravcata tekma. Tako so se potegovala mestna podjetja, mestna zastavljavnica, ki se snuje, in društvo »Sola in dom«. Prav posebno je šlo za to, da se pridobijo ti prostori za magdalensko osnovno šolo. Znano je, da je magdalenska osnovna šola hudo prenapolnjena in morajo zato otroci iz magdalenske okrajne hoditi v šolo daleč tja v Cankarjevo ulico, dočim bi imeli zelo blizu v šolo,

Na prestolonaslednikov rojstni dan v sredo 6. septembra bo v tukajšnji stolnici ob osmih pontifikalna sveta maša z zahvalnico »Te deum«. Na predvečer bo manifestacijski spreved narodnih društev z zaključkom na Glavnem trgu pred rotovžem.

Gradnja zasilnih stanovanj. Načrt s preureditvijo dela Scherbaumovega mlina v zasila stanovanja je, kakor smo poročali, padel v vodo. Na vidiku je gradnja zasilnih stanovanj zunaj v Metelkovi ulici. Ker je zadeva nujna in pereča, bo o njej razpravljala mestni občinski svet na izredni seji dne 7. septembra.

Težek udarec je zadela delavstvo tukajšnjih železniških delavnic. Z večerajšnjim dnem je stopil v veljavo nov delovni red, v smislu katerega bodo delavnice obratovalle odslej po sedem ur dnevno, ob sobotah pa samo šest ur. Kako naj si delavstvo opomore, ko so zraven tega na dnevnem redu brežštevina praznovanja?

Nedeljene uradne ure na magistratu so se podaljšale do 15. septembra t. l.

Zastoj... je nastal v gradnji cestne zveze Smetanova—Orožnova ulica. Dela so se približala svojemu zaključku, do katerega pa ne more priti, ker še ni banska uprava v Ljubljani rešila zadeve glede porušanja hiše v Strosmajerjevi ulici št. 6. Ako bi rešitev prišla čimprej, potem bi bila omejenjena prikladna in ugodna cestna zveza upostavljena za celokupni promet še pred nastopom zime.

Dobrodela invalidska tombola. Kakor že sporočeno, priredi Zdrženje vojnih invalidov v Mariboru jutri v nedeljo 3. septembra ob 14 na Trgu Svobode v Mariboru javno dobrodelno invalidsko tombolo, katere čisti dobiček je namenjen v podporo najrevnejšim vojnim žrtvam. Karte po 2.50 Din se dobijo v vseh tobačnih trafikah, kakor tudi na prometnih ulicah, kjer so postavljene mizice v svrhu nabave tombolskih kart.

Zetev smrti. Danes zjutraj je umrla v Magdalenski ulici 98 letna zasebnica Marija Pichler. Pogreb bo v nedeljo ob pol 15 na magdalenski pokopališči. Zaljučimo naše sožalje, rajni pa naj sveti večna luč!

Zopet šverc... Obmejni organi so prijeli dva avstrijska železničarja, ki sta hotela vtihotapiti 20 kg saharina. Oddana sta bila mesnemu načelnstvu, ki jima bo odmerilo precejšnje število jurekov.

SSK Maraton, lahkoatletski odsek. Atleti, ki so določeni za dvoboje, se zberejo v nedeljo ob 8 zjutraj na Glavnem trgu.

Bodi apostol! Ravno kar je izšla v Cirilovi tiskarni kot I. zvezek Knjižnice K. A. v Mariboru brošurica »Bodi apostol«. Knjižnica je namenjena vsem, ki si v današnjih razvratih časih želijo katoliškega prepoveda. Cena je izredno nizka: samo 5 Din. Naroča se pri Tajništvo K. A. v Mariboru (Aleksandrova cesta 6), dobi pa se tudi v prodajalnah Cirilove tiskarne. Sežite po njej!

Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden do vključno 10. septembra Koničova lekarna pri Mariji Pomažaj na Aleksandrovi cesti.

Slovenske domačije v pepelu. Na Dravskem polju se iz dneva v dan oglašja rdeči petelin. Žrtev požara je zopet postalo gospodarsko poslopje posestnika Franca Kodriča v Račah, ki je do tal pogorelo. Pogorelo je 80 meterskih centov sena, 60 meterskih centov slame, dve brani in natovorjen voz z ovsem, ki je bil last posestnika Antona Ekertra, ki je letos že pogorel in je radi tega pri svojem sosedu Kodriču shranil z ovsem natovorjen voz. Gasilci so preprečili, da se ogenj ni razširil na bližnje, s slamo, krite objekte. Kodrič trpi škodo 50.000 Din, zavarovan pa je za 49.000 Din. Živali se je posrečilo rešiti. Ker se požari na Dravskem polju v zadnjem času zelo ponavljajo, obstoja upravičen sum, da gre za zlojedanja zlobne roke, ki požiga kmečke domačije.

Programa nikdar ne zmanjka v vrstah mariborskega sporta. Danes ob 16 na Maratonovem

prišli iz neke druge gostilne in ne iz kavarne Leon, katera je pri tem dogodku čisto neudeležena.

že bi se posrečilo pridobiti prostore v omenjenih izpraznjenih lokalih. Akoravno je bilo več proslavcev, vendar se je vsem ustreglo. V prostore bivšega Kreditega društva se vseli snujoča se mestna zastavljavnica, v stanovanjske prostore dr. Deronovska pridejo Mestna podjetja. Tudi magdalenski osnovni šoli so bili dodeljeni prostori. Vseli se bo lahko en razred v te prostore, tako da bo s to pridobitvijo ustrezno mnogim staršem magdalenske okrajne, pa tudi otrokom iz magdalenskega predmestja bo zlasti v zimskem času precej lažje.

igrišču pričetek lahkoatletičnega dvoboja med SSK Maratonom in SK Železničarjem, ki se jutri ob 9 nadaljuje na Mariborskem otoku. — Tudi nogomet bo imel svojo privlačnost. ASK Primorje se jutri popoldne pomeri na novem železničarjem igrišču s prvim železničarjem moštvo. Kibici, pozori!

Ulica... »Zapuščena, zanemarjena kakor pastorka je Ribiška ulica. Trava ob straneh in sredi ulice poganja kakor v kakšnem prašču, radi pestrosti in romantične zunanjosti štrlijo sredi ulice sedaj, ko so zadnji nalivi izprali ves pesek, ostri kamni kvišku. Stranska ulica je sicer Ribiška ulica, toda še vedno toliko vredna, da bi se nekoliko kultivirala in olepšala. — Stanovalci in tisti, ki morajo tod skozi.

Glasbena šola Glasbene Matice otvarja svoje novo šolsko leto. Poučevali se bodo isti instrumenti, oziroma predmeti kakor lani. Tudi društvena članarina ostane neizpremenjena, šolnina letno 15 Din in ukovina (2 učni uri na teden) mesečno 80 Din. V ozira vrednih primerih se dovoli znižanje ali oprostitve ukovine. Vpisovanje se prične 2. septembra in traja, dokler se učenci priključajo. Vpisovanje se vrši v društvenih prostorih do nadaljnjega vsak dan (razen praznikov) redno od 10 do 12 in od 4 do 6, v potrebi tudi ob drugem času. Pouk se bo pričel, ko se ustali poslovanje na javnih šolah, redno pa s 16. septembrom. Vodstvo šolskih poslov je namesto g. Hladeka poverjeno g. Ubaldu Vrabcu.

Celje

Apostolstvo mož in fantov. Jutri prva nedelja v mesecu, zato ob 6.30 pridiga, skupno sv. obhajilo in nato sv. maša. Ker je jutri obenem god farnega patrona sv. Daniela, zato naj se vsi udeležijo te cerkvene slovesnosti v največjem številu.

Akademija društva »Soče« z izbranim sporedom bo noč ob 20.30 v mestnem gledališču.

Umrla sta v celjski javni bolnišnici Drogenik Jernej, 77 let, posestnik iz Šmarja pri Jelšah, in Planko Ana, 5 mesecev, hči delavca iz Slivnice pri Celju. N. v m. p.

V mesecu avgustu je umrlo 19 oseb in sicer 2 v mestu in 17 v javni bolnišnici.

Tujski promet v avgustu. Avgusta je obiskalo Celje 1265 tujcev z 2183 prenočinami. Po narodnosti je bilo največ Jugoslovancev, po poklicu pa trgovcev in trgovskih potnikov.

Sportne prireditve ob priliki proslave petletnice SK Olimpa. Danes ob 20 bo šafetni tek skozi mesto, ob 20.30 v veliki dvorani Narodnega doma rokoborba in boks; nastopijo atleti težko-atletske sekcije SK Olimpa. — Jutri bo ob 10 obhod sodelujočih sportnikov v sprevedu z železničarsko godbo po mestu, ob pol 11 na Glaziji lahkoatletsko tekmovalanje, pri katerem sodelujejo vsi celjski klubi, ob pol 12 nogometna tekma med mladimi moštvi SK Jugoslavije in SK Olimpa; ob 14.30 na Glaziji nogometna tekma med rezervama SK Celja in SK Olimpa, ob 16 nogometni brzo-turnir za pokal SK Olimpa.

Ptui

Požar. Preteklo noč je v vasi Drstelja na še nepojasnjen način izbruhnil požar. Goreti je začelo gospodarsko poslopje posestnika M. Rebrnaka. Sosedom se je posrečilo ogenj omejiti v toliko, da se ni razširil na sosednja poslopja. Zgoraj je škedenj; parma, kolarnica, hlevi in listnjak. Škoda znaša okrog 12.000 Din in je kriva z zavarovalnino. Sumi se, da je ogenj zanetil zlobna roka.

Otrok padel v 5 m globok prepad. Huda nesreča se je dogodila 31. avgusta popoldne na Grajeni. 6-letni Stanko Vodan iz Krčevine je splezal na ograjo mostu, ki vodi čez potok Grajeno. Zgubil je ravnotežje in telebnil v 5 m globoki prepad. Na kamenju se je pobil tako hudo, da je obelžal v nezavesti. K sreči ni bilo vode v strugi, sicer bi utonil. Otroka so pozneje našli stariši in ga prepeljali v bolnišnico. Poškodbe otroka so smrtonovarne.

Kulturni obzornik

Jo van Ammers-Küller: Upornice

Roman. Leposlovna knjižnica, 13. Prevedel Ferdo Kozak. Jugoslovanska knjižnica v Ljubljani, 1933. — Med vsemi svojimi deli si je nizozemska pisateljica Jo van Ammers-Küller pridobila največ priznanj s plastično risanimi trodelnim romanom »De opstandigen« — Upornice, kjer s prodorno silo odgrinja svojsko življenje žene treh razdobij: popolne brezpravnosti, emancipacijskih borb ter pretirano zmaličene emancipiranosti.

Prva knjiga, ki je brez dvoma umetniško najmočnejša, zgoščuje v sebi življenje ponosne patrijske rodbine Coornvelta, živeče v staromodnem nizozemskem mestecu Leiden od 1840. leta dalje. V tej nam pisateljica z živo plastiko kleše značaj in miselnost starega Coornvelta, pobožnega pesnika, industrijalca, a še posebej družinskega očeta, čigar »najvažnejši dogodki delovnega življenja so bili pasti in polniti želodec«, dalje značaj in miselnost njegove žene in otrok ter končno miselnost vse tedanje dobe v odnosu ženskih otrok do staršev in ostalega sveta. Otroci ne sme imeti svoje volje; ta izhaja le iz poglavarja družine in se do podrobnosti razteza na podrejene člane. Posebej velja to za ženski svet, kateri mora v naravnost suženjski pokorščini dan za dnem opravljati do obupnosti monotona dela, streči moškim članom družine, možiti se kadar in kakor vleva neizprosna očetova volja, nikoli se ne zagledati niti skozi špranjo v javno življenje, v lepoto knjige, vlogov ven iz svojega brezživljenjskega delokroga. Vlogov novega duha igra v tej knjigi sestrnica Coornveltovih otrok, Marija Elizabeta Sylvain, katera prinaša hiši prvo sapico ženskih gibanj, ki so se prav takrat sporaedično javljala v Franciji in Angliji, a se je morala radi pregrobnega odpora starega Coornvelta umakniti.

Druga knjiga, ki obsega razdobje od 1872 dalje ter se zadržuje na drugi in tretji Coornveltovi generaciji, je vsa v ognju borb za žensko enakopravnost. Ženski otrok te dobe noče biti več brez poklica in imena, sam si hoče služiti kruh, dasiravno velja to za neizbrisno sramoto patrijskih tenso-srežev. Tudi tega po knjigi, išče življenjskih problemov izven družinske matice, sega kljub viharnemu odporu vseh moških po visokoskolskem študiju. Izoblikovala se je beseda: emancipacija, katere prva generacija po starem Coornveltu, ki je koreninila še vsa v okovih njegove miselnosti (David Coornvelt itd.), ni mogla prenesti brez divjanja. V mladini obeh spolov se je dramilo socialistično gibanje. Multatulijsko ime je šlo z občudovanjem skozi palače patrijskih otrok. Deklice so se predajale službi bolnikov in otrok slabo plačanih delavskih družin. Vrnila se je stara Sylvain, boriteljica zoper tiranijo mož, ki so zrlj v ženski le »kos pohištva, katerega po mili volji pehajo sem in tja«. Zena mora postati enakovredna družica možu in članica člov. družbe. Okrog Sylvain se zbira zmerom večje število, prepad med dvema generacijama je sleherni dan globlji. Prvi ženski osvobodilni list se pojavi. Sporadično prihaja spoznanje: Starši nimajo pravice siliti otrok v poklice, ki so otrokom odvratni...

Tretja knjiga, ki sega v poveljno leta, pokaže izmalčene svobodnosti ženskih zahtev. Prva ženska zdravnica dr. Eliza Wijsman se vrača kot sedemdesetletna starka v pokoj na dom svojega nekada dr. Stevensa, kateri je v družbi svoje žene vzgojil svoje otroke v najsodobnejšem duhu. Ko se nekdanja boriteljica za ženske svobostič zazre v življenje in nazore sodobne mladine, se zgrozi nad razvalinami pogrešene vzgoje. Spoštovanje do starih se je povsem razblinilo, starši so otrokom le suhoparni tovariši, očetni dom pa kamaj več kot hotel. Ženski svet, ki se navdušuje izključno za kult telesa, je prevzel moškim službe. Ločitev pomeni danes »komaj več kot selitev ali izmena služinčadi«. Deklice se čutijo s 16. letom žene in zrelo opazujejo spolni razkorj med očetom in materjo.

Una izmed Stevenovih hčera, ki se je najživeje bavila s problemi zakona, je prišla do zaključkov, da je vzrok tolikih brezupnih ločitev v tem, ker žene nimajo več vere prejšnjih časov v moč, v nerazdružnost tega, kar je prav za prav središče njih življenja (zakon), ker ne verjamejo več v božansko moč ljubezni...

Roman »Upornice« je zgložen niz slik iz zgodovine ženskega gibanja preteklega stoletja, a hkrati zrela kritika posledic te pretirano napredujoče ženske emancipiranosti. Pisateljica je mojstrsko pridrila v miselnost in značaj posameznih razdobij in ljudi ter nam v prijetnem kramljanju razkrila pot znamenite Coornveltove rodbine skozi tri bistveno različna razdobja, katerih sleherni nam pokaže svoji štadi ženskih pravic. — Prevod je v celoti lep in sočen, vendar se je vrnila vanj nelepapa napaka, ki jo srečujemo že nekaj časa na oglasnih straneh dnevnega časopisa: Množinske oblike za besedo blagov (snov) nimamo, najmanj pa bi bila ta: blagovi! — Knjigo priporočamo predvsem ženskemu svetu, brez dvoma pa bo nudila tudi moškemu čitatelju dovolj razmišljanja in pametnih nagibov.

*

»Mladi utripi«. Napisali in izdali: Ernest Bader, Drago Bajt, Jože Kerenčič, Danilo Viher. L. norezi: Klavdij Zornik. Maribor, 1933. — Zgoraj imenovanih pet abiturientov mariborskega učiteljskega izdalo v začetku avgusta nekaj literarni almanah »Mladi utripi«, kjer so razvrstili svoje prve leposlovne sestavke. Značilen za vsebinske knjige je uvod: »Pošiljamo v svet nekaj bežnih vtisov iz naših let. Živeli smo v dobi, ki je zahtevala kruha in samo kruha. Tudi naša srca so občutila to borbo za kruhom. Bili smo jo pet let, dokler nismo dospeli do smotra. A ko smo jo dosegli, smo spoznali, da smo se tudi tu varali... Nekaj vtisov iz te borbe in obdajajočega nas življenja smo zbrali bežnih in mladih, da bi nas v poznejših letih spominjali teh zagrenjenih dni.« Po večini imajo ti mladi prispevki obnovo ostriro

proti sodobni šolski vzgoji, ki pozna le teorijo in je zatvegadel brez soka življenja, proti zmaterijalizirani dobi, ki je sleherni duhovnost zadušila, proti golemu kruhorstvu itd., a iščejo poti skozi vasa mlada razočaranja v duhovne vzore. Vsi ti sestavki, ki pomenijo neposreden krisk razočaranja mladine, so po svoji umetniški vrednosti začetniški, neizbruseni, izrazno tipajoči v vse smeri. To pa za enkrat ni važno, saj se ulegajo avtorji v prihodnosti sami v sebi izbrusiti in poiskati svoj lastni izraz, važnejše je dejstvo, da se je opogumila pešica učiteljskih absolventov na samozaložbo knjige svoje razbite mladosti, protesta in upov v lepše dni. S tega vidika smo se razveselili mladih fantov (literatov: Viherja, Baderja, Bajta in Kerenčiča, kakor tudi grafika Zornika) in smo prepričani, da bo njihov almanah ostal v lep spomin na dobo generacije, ki je hrepnela iz materialnega v duhovni svet.

Grada za povijest književnosti Hrvatske. Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti. Knjiga XII. Uredio dr. Franjo Fancev. U Zagrebu, 1933. — Ob stoletnici hrvatskega prepoveda, katerega so Hrvatje preteklo leto obhajali, je zagrebška Akademija znanosti in umetnosti posvetila spominu tega prebujenja svojo vsakoletno izdajo »Grade«, kjer je v nizu razprav ponatisnila nekaj vidnejših publikacij iz let 1790 do 1832, katere so utirale prepovedu pot. Zanimive so vse te razprave, v katerih zrcalu so videti vse velike borbe kulturnih Hrvatov za enakopravnost njihovega jezika ter za prebujanje širokih plasti, dokler ni končno zasadi pluba Ljudskih Gaj, za katerim je narodno zavalovala vsa Hrvatska. Ena in stideset razprav kaže v jasni luči velika kulturna prizadevanja nekaterih Hrvatov za povzdig posameznih kulturnih dobrin (lasten jezik za občevarjevanje in pismo, nar. knjižnica itd.). Brez dvoma bo zbrano gradivo dobrodošlo vsem literarnim zgodovinarjem za sestavo hrvatske slovnostne zgodovine iz preteklih časov do današnjih dni, kar bi bilo pač nujno potrebno, da se zamaši občutna vrzel v hrvatski kulturni zgodovini.

Cerkvene razstave na velesejmu

Ljubljana, 1. sept.

Čeprav danes še ni bila izpolnjena razstava slovenskih cerkva ter so popoldne šele urejali misijonsko razstavo in umetniško razstavo slovenskih Madon, vendar je gotovo, da bodo te tri razstave, ki so nameščene v paviljonih M in N izredno zanimive in tudi izredno lepe. Do otvoritve teh razstav, ki bo v soboto dopoldne obenem z otvoritvijo drugega velesejma, pa bodo vse tri razstave že urejene in bo moglo občinstvo na njih dobiti prav dober pogled v kulturo naše cerkvene umetnosti.

Razstavo »Slovenska cerkev« je organiziralo umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani. V prvem oddelku razstave so razstavljeni modeli ne-katerih bolj značilnih slovenskih cerkev. Razstavljeni so modeli cerkva v Mokronogu, Dragi pri Višnji gori, St. Rupertu na Krškem polju, Malem gradu pri Kamniku, Dobrovi pri Ljubljani, Ptujski gori, Tunicah, Novem mestu, Pleterju in Brezjah, dalje dva modela prof. Vurnika in en model Kralja.

Drugi oddelek bo obsegal fotografije cerkva, njihovih notranjščin in njihove opreme. Tretji oddelek pa bo obsegal umetniške slike domačih umetnikov. Slike ponazarajo estetsko važnost naših cerkvenih podružnic in estetsko mikavnost notranjščin.

Znani zbiratelj grafične umetnosti in antikvitel G. Pavel Vinter je v teku svojega življenja žrtvoval čitno ogromno truda, da je zbral izredno bogato in nadvse zanimivo zbirko božjepotnih podob in raznih, tudi umetniško vrednih cerkvenih odlikovanj. Njegova zbirka je tudi obogatila razstavo slovenske cerkve.

Akademski slikar Tone Kralj je uredil po lastnem načrtu in z lastnimi slikami in opravo sobodno kapelico, ki bo še povečala mikavnost in zanimivost te razstave.

Povsem ločena, vendar pa v idejni zvezi z razstavo slovenskih cerkva je razstava slovenskih Madon. Madona je bila vedno in vedno bo najbolj priljubljen slikarski motiv našega naroda in seveda tudi naših slikarjev. Razstava je izredno bogata in so na njej zastopane vse umetniške smeri in vsi okusi, ki pač obdelujejo skoraj en in isti motiv. Primerjava med posameznimi smermi in okusi bi utegnila biti posebne važnosti. Tako so zastopane na tej razstavi naši slikarji Franke, Vavpotič, Gaspari, Smrekar, France in Tone Kralj, Mara Kraljeva, Globočnik, Maleš, Piščančeva, Sedej, Pregljava in drugi. S plastikami Madon pa so predvsem zastopani Tone in France Kralj ter Gorše. Razstavo je aranziral in organiziral ak. slikar prof. Olaf Globočnik.

Misijonsko-etnološka razstava je bila organizirana pod vodstvom neutrudljivega misijonskega delavca univ. prof. dr. Lamberta Ehrlicha. Razstava nam ponazarje razmere in vse obširno polje, ki ga obdelujejo katoliški apostoli med najbolj različnimi narodi v Kini, Indiji in Afriki. Ne samo z verskega stališča, temveč tudi z etnološkega in geopolitičnega stališča je ta razstava izredno važna ter bo razširila obzorje slehernemu, ki jo obišče.

Nedvomno je, da bo sleherni, ki obišče velesejm, obiskal tudi te tri razstave, saj so izredno pestre in vse tri nudijo dovolj prilik, da se človek na njih poglubi v smisel za lepoto, da si oplemeniti srce in dušo.

Na poti v sejem oropan in umorjen

Adlešiči, 27. avgusta.

V petek 25. avgusta je šel ob treh zjutraj postnik Peter Veselič iz Vrhovč št. 5 — po domače Lovre — na sejem v Karlovec. Ob trideset na pet je že prišel povedat mlad mož iz Maribora, da je bil Peter napaden in da leži napol mrtve na cesti od marindolske šole proti hosti. Ko so pripeljali napadnega domov, je bil v nezvesti. Domači župnik mu je podelil sv. olje in tedaj je izprego-

voril zadnje besede: »Jezus, usmili se me.« Zdravnik je kmalu došel — a ni mu mogel več pomagati. Umrli je napaden ob 7 zvečer. Drugi dan 26. t. m. ob 4 je bila obdukcija — nato pogreb. Umorjenemu je bil vzet ves denar v znesku 501 Din.

Sum je takoj padel na dotičnega moža, ki je prišel sporočiti o napadu. Orožniki iz Prilish in Dragatusa so ga zasliševali in ga končno zvezanega z njegovim bratom odpeljali v zapor v Karlovec.

Osebnosti

— V imenik odvetnikov je bil vpisan odevnik Fran Malnič, ki odprne svojo pisarno na Brdu pri Lukovici.

— Iz carinske službe. K glavni carinarnici v Mariboru so premeščeni cariniki 8. polož. grupe: 1. Medanič Zvonimir iz carinarnice na Rakeku na prošnji; 2. Slavič Vjekoslav iz carinarnice v Bitolju po potrebi službe; 3. Nenadič Mihajlo iz carinarnice v Virovitici po potrebi službe; 4. Protič Svetislav iz carinarnice v Gor. Radgoni po potrebi službe. — K carinarnici na Rakek: Vitezica Marij, pomožni carinik IX. pol. skup., iz glavne carinarnice v Ljubljani po službeni potrebi. — Od carinarnice v Mariboru cariniki 8. pol. grupe: 1. Veselinovič Kosta k carin. I. reda v Virovitici po služb. potrebi; 2. Sreć Edmund k carin. I. reda v Hercegu Novu po potrebi službe; 3. Lazarevič Jagoš k carin. I. reda v Kotoru po prošnji; 4. Laginja Josip k carin. I. reda v Bitolju po potrebi službe; 5. Mikijelj Stanko, pom. carinik 9. pol. grupe, k carin. I. reda v Debru po potrebi službe.

Ostale vesti

— Zanimanje Nj. Vel. kralja za živinorejo. V okviru letošnjega jesenskega velesejma v Ljubljani bo 2. in 3. septembra prirejena tudi velika razstava živine montafonske pasme. Najboljši rejec jugomontafonske pasme zadruge »Jugomontafon« prejme od kralja Aleksandra v dar lepo telico iz kraljevega hleva. Telica prispe v Ljubljano še pred otvoritvijo razstave.

— Vsem lavantinskim župnijskim uradom. Kakor je bilo v listih že objavljeno, se vrši v dneh od 28. sept. do 4. okt. slovensko romanje v Rim. Stroški bodo znašali od Ljubljane do Rima in nazaj v Ljubljano 1400 Din. Pot od domače postaje do Ljubljane in nazaj plača vsak sam posebej. Vsi župnijski uradi se naprošajo, da to v nedeljo označijo vernikom raz prizn. Kdor se namerava romanja udeležiti, se naj takoj javi pri župnijskih uradih, ti pa naj blagovolijo imena prigašencev sporočiti po možnosti do 8. sept. t. l. tajništvo K. A. v Mariboru (Aleksandrova c. 6/I). Spored romanja je bil objavljen v »Slovincu« dne 20. avgusta t. l.

— Pri zastrupljenih, ki jih povzroči pokvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morfij, kokain in opij, je uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice zelo važno domače sredstvo. Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri zastrupljenih s svinčcem »Franz Josef« voda ne le naglo odstrani najbolj trdovratno zaprtje, marveč tudi učinkuje kot specifično protisredstvo.

— Prihod bolgarskih gospodarstvenikov. V četrtek 6. t. m. pride v Ljubljano skupina bolgarskih gospodarstvenikov, po številu približno 20. Ta skupina si bo prej ogledala važnejše gospodarske institucije po večjih mestih naše države, med temi tudi zagrebški velesejm, v Ljubljani pa si ogleda prav tako velesejm, enako tudi druge gospodarske ustanove. V Ljubljani ostanejo bolgarski gospodarstveniki dva dni.

— Spominska plošča ponesrečenemu Sandiju Wisiahu bo odkrita v nedeljo, dne 3. t. m. ob 10 dopoldne na mestu nesreče ob poti s Kamniškega sedla na Planjavo.

Čateške Toplice

Najbolj vroče radiotermaalno kopališče v dravski banovini (54,5°C). Za revmo, lišas, ortpelost, žledodene in ženske bolezn. — Od 1. septembra do 31. oktobra 20-dnevno pavšalno zdravljenje za ceno 1200 Din (stanovanje, 4krat dnevno dobra hrana s kruhom, 20 kopeli, zdravnik, dovoz in odvoz od žet. postaje Brežice ali Dobova, takse in davek). Prospekti na zahtevo.

— 40 valjačev, dopljarjev in švajcarjev za težko železno industrijo, in sicer za železo in pločevino, dobi delo, Pojasnila daje Borza dela v Ljubljani.

— Posebni vlak v Belgrad. Na L. Zemaljsko higijensko razstavo v Belgrad bo vozil poseben vlak s hitrostjo brzeca, če se priglasi najmanj 300 oseb za potovanje iz Ljubljane ven. Cena tja in nazaj z vstopnino na razstavo 145 Din. Vlak bo odhajal iz Ljubljane v četrtek, 7. septembra ob 20, prihod v Belgrad v petek, 8. septembra ob ca 9, prihod vlaka nazaj v Ljubljano v soboto, dne 9. septembra ob 9. Prijave sprejema higijenski zavod v Ljubljani (nasproti Leonišču) v soboto 2., nedeljo 3. in ponedeljek 4. septembra samo dopoldne od 8—12. Prijavljence vplača znesek 145 Din in prejme priznanico, ki se mu eno uro pred odhodom vlaka zamena na peronu glavnega kolodvora v Ljubljani z voznim listkom. V slučaju, da bo število prijavlencev premajhno, se to objavi v časopisih in vrne denar.

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, ušesu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

— Ne blagoslovite, ampak razvijte. Z. Jesenice: Popravljamo, da pevsko društvo »Sava« na Jesenicah ob 25 letnici svojega obstoja nima na sporedu blagoslovitve zastave, kakor je bilo v »Slovincu« pomotoma povedano, ampak le razvitje prapora.

Lukič otvarja

Jesensko sezijo!

Dame, kakor vedno, je tudi za to sezijo založila jesenske obleke in plašče od preprostih do najelegantnejših pariških modelov. Najnižje cene.

— Velikega gospodarskega pomena in važnosti je pri nas brezdvomno sadje. Baš sedaj, ko je veliko sadja že dozorelo, si naše gospodinjice prizadevajo, kako isto dobičkasno uporabiti. Iz zadrege bo izborno pomagala izvrstna knjiga »SADJE V GOSPODINSTVU«, ki jo je spisal naš prvi sadni strokovnjak g. Martin Humeč. Knjiga je razdeljena na tri dele. Prvi del opisuje razne vrste in sadna plemena ter nego sadja itd. Drugi del se bavi z uporabo sadja, kako ga vkuhavamo in pripravljamo razne kompote, konzerve, marmelade in sadne sokove. Tretji del nudi razna navodila v konserviranju in sušenju zelenjadi. Knjiga je bogato ilustrirana in naj ne bo brez nje nobena slovenska gospodinja. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani ter velja 24 Din. Primarij dr. Demšar zopet redno ordinira.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalah, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz Josefove« grenčice.

Cerkveni vestnik

II. Vnanja Marijina kongregacija pri Uršulinkah v Ljubljani ima jutri v nedeljo, 3. t. m. zjutraj ob 6 skupno sv. obhajilo, popoldne ob 2 pa mesečni sestanek. Pridite vse. — Voditelj.

Božjepotni izlet Križanske moške kongregacije se izvrši v nedeljo, 3. septembra ob vsakem vremenu. Odhod s kamniškim vlakom ob 8.50 dopoldne. Prijatelji družbe vljudno vabljeni!

Stanko Golob - rehorder v drobni pisavi

Ljubljana, 1. septembra.

V izlozbi Jugoslovanske tiskarne visi dopisnica, popisana s čudovito drobnimi črkami. Je to tista dopisnica, na kateri je zasebni uradnik gosp. Stanko Golob potekel v drobni pisavi gđ. Bošnjakovo iz Maribora, ni pa se mu posrečilo priboriti rekorda za Ljubljano, ker je prav tedaj napisal Mariborčan g. Marko Dolinšek na dopisnico še več črk. G. Karel Lauter je na to priboril še z večjim številom črk vnece rekorda Ljubljani. Toda gosp. Stanko Golob se nikakor ni nameraval vdati ter je vse te rekorde sedaj temeljito potekel.

Poslal nam je dopisnico, na kateri je v lepi in tudi prostemu zdravemu očesu čitljivi, čeprav silno drobni pisavi — črke so približno pol milimetra visoke — napisal na običajno dopisnico 199 vrst, ki obsegajo 5273 besed, oziroma 24.043 črk in 956 raznih ločil, torej je prekosil rekord g. Lauterja za 1613 besed in 5593 črk. G. Golob je pisal z navadnim peresom, brez vsakih drugih pripomočkov, dela pa je imel z izpolnjenjem te dopisnice 13 ur in 16 minut (g. Lauter pa le 10 ur). Prepisal je članek Jakoba Zupančiča: »Izprehodi v Gorjance«, ki je izšel v »Plan. Vestnik«. S tem napornim, a vztrajnim delom si je g. Golob pridobil rekord, ki ga zlepa ne bo mogel kdo potolči. Tudi druga dopisnica g. Goloba bo razstavljena v izlozbi Jugoslovanske tiskarne.

Poškodba pri razstreljevanju

Novo mesto, 31. avgusta.

Fink Franc iz Broda pri Novem mestu je bil zaposlen pri širjenju ragovske ceste. Razstreljevali so kamen. Tako so delali tudi danes. Popoldne proti 16 pa se naboj ni hotel užgati. Izpraznili so že luknjo do tri četrtine. Ko so ponovno deli v luknjo železni klin, je ostali smodnik hipoma eksplodiral. Pri tem je Fink dobil hude poškodbe po obrazu, vratu in prsih. Lzilo mu je dva zoba, prebilo gornjo čeljust, poškodovalo oči. Vse polno ran ima tudi po rokah. Prepeljan je bil takoj z avtom v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandijo.

Kolesarska nesreča

Jesenice, 1. septembra 1933.

Na nevarnem ovinku pred Dečmanovo prodajalno na Javorniku se je davi, kmalu po šestih pripetila večja kolesarska nesreča. Od Zirovnice je privozil kolesar, ki je bil namenjen v tovarno na delo. Od Jesenice pa je isti hip pripeljal tovarniški kovač Oven, ki se je vozil z nočne službe. Vse bi bilo dobro za oba, ker sta vozila pravilno, ko bi se ne bil v istem trenutku izza hiš pri Svabovi gostilni pripeljal tretji kolesar, ki je prvima dvema pot prezezel tako, da so vsi trije padli in se je pri tem Oven

Zakaj ne toži gospa Marica, čeprav jo čaka veliko delo: pranje perila? Ali ni to delo za njo težavno? Nikakor ne! Saj ona je odlične

Kiki

bonbone in ti olajšajo tako vsako delo.

Kdor je Kiki se počuti bolje

Kdor je Kiki ta je dobre volje,

Kiki

čudo osvežuje, se prileže, prija.

Proizvod: Union, Zagreb.

Slovenske gorice

Sv. Anton. Srebrna maša in 50-letni jubilej. Kakor masivni, preprosti, a vendar trdni in za veke zgrajeni spomenik, ki ga stavi mojster, je v duhovnem oziru naš gospod župnik Franc skof, ki je 27. avgusta obhajal srebrnomašniški jubilej in 50-letnico svojega Boga posvečenega življenja. Jubilar je ob asistenci več č. g. duhovnikov daroval srebrno mašo. Navzoča sta bila tudi kanonik Časl iz Maribora in dekan Gomilšek. — Iz hvalečnosti za vse njegove zasluge so mu vse katoliške organizacije izrekle prisrčne čestitke. Apostolstvo mož mu je v znak hvalečnosti izročilo krasen namizni križ. Občine so sprejele srebrnomašnika za svojega častnega člana in mu poklonile lepo diplomu. Srebrnomašniku kličemo: Bog ga ohrani še do zlate in biserne maše! — Dne 27. avgusta je obhajala tuk. fantovska in dekliška Marijina družba 50-letnico svojega obstoja na zelo slovesen način. Pri pozni službi božji so vsi člani in članice pristopili k mizi Gospodovi. G. voditelj Marijinih družb kanonik Časl iz Maribora pa je sprejel v Marijino družbo lepo število novih članov in članic. Obenem je blagoslovil tudi novo zastavo dekliške Marijine družbe. Popoldne pa je bil še sprejem žen v Marijino družbo in lepa akademija v Cerkev-nem domu.

Danes in jutri

razstava goveje živine

montafonske pasme na Ljubljanskem velesejmu!

Najboljši rejec prejme darilo — lepo telico — dar Nj. Velikanstva kralja Aleksandra.

Tržič

Nedeljo 3. sept. je kranjska dekanija določila za proslavo Odršenja. V vseh farah tržiškega koka se vrše primerne pobožnosti v soboto zvečer in nedeljo dopoldne. Tržič sam pa je začel že v četrtek popoldne in zvečer s slovesnostjo za otroke, ki se je prisrčno končala v petek zjutraj s skupnim obhajilom vseh otrok. Petek zvečer in danes zjutraj so bile na vrsti žene, a moški imajo svojo pobožnost danes zvečer. Sklepna pobožnost pa bo za vse okolišnje fare v nedeljo zvečer z večerno procesijo, ki jo bo vodil prevzvišeni g. škof Gregorij Rožman, ki bo imel pred procesijo sklepni govor.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 2. sept.: 10.00 Prenos otvoritve jesenskega velesejma 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 19.00 Radio orkester 20.00 Pregled zun. pol. dogodkov (dr. Jug) 20.50 Tamburaški sekste 21.30 Čas, poročila 21.45 Kupleti (g. Bučar) 22.15 Havajske kitare (trio), prenos z velesejma.

Nedelja, 3. sept.: 8.15 Poročila 8.30 Gimnastika (M. Dobovšek) 9.00 Versko predavanje (dr. Gvido Rant) 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz St. Peterske cerkve 10.00 O zakonu za zaščito živali (dr. Vebler) 10.30 Bosanski muslimani (H. Marjanovič) 11.00 Radio orkester 12.00 Čas, plošče 13.00 Kmetijska ura (g. Jamnik) 13.30 O slovenski cerkvi na velesejmski razstavi (dr. Stele) 16.00 Plošče 17.00 Prenos z velesejma 20.00 Pevski koncert ge. Josipine Sivec 20.45 Radio orkester 21.45 Čas, poročila 22.00 Prenos z velesejma.

Drugi programi

Sobota, 2. septembra:

Belgrad: 20.00 Radio orkester, 22.15 Narodne pesmi — Zagreb: 20.30 Koncert radio-orkestra z violo — Dunaj: 17.10 Simfonični orkester — Brno: 19.10 Slovaške ljubavne pesmi — Budimpešta: 20.00 Stare in nove vojaške pesmi, 21.00 Madjarske pesmi s spremljevanjem ciganske kapele — Leipzig: 16.30 Koncert vojaške godbe, 20.00 Koncert simfon. orkestra — Rim: 17.15 Orkestralna glasba, 20.30 Zongler Naše ljube Gospe, Massenet — Varšava: 17.15 Koncert solistov, 20.00 Koncert turške glasbe — 21.30 Chopinova glasba. (Iz »Radio Beograd«).

Nedelja, 3. septembra:

Belgrad: 19.30 Koncert godalnega kvarteta, 20.00 Orkestralni koncert, 21.00 Koncert radio-orkestra (ksilofon in petje) — Zagreb: 20.30 Koncert tamburaškega orkestra — Dunaj: 11.10 Petje zbora Wiener Sängerknaben, 12.05 Simfonični koncert 19.10 Vokalni koncert, 20.15 Petje, kvartet, klavir, orkester — Budimpešta: 17.15 Zborovski koncert, 19.15 Operetni večer, 22.00 Klavirski koncert — Leipzig: 11.30 Bachova kantata, 15.00 Pevski zbor dijakinj, 20.00 Klavirska glasba — Milan: 20.40 Zongler Naše ljube Gospe, opera, Massenet — Praga: 16.00 Koncert vojaške godbe, 20.05 Koncert mandolinskega orkestra — Varšava: 16.30 Arije iz oper, 20.00 Lahka glasba radio-orkestra. — (Iz »Radio Beograd«).

tako močno poškodoval, da je moral iskati pomoči v bolnišnici.

Omenjeni ovinek je zelo nevaren. Tam se je pripetilo že več nesreč in je treba vsakemu posebnosti previdnosti.

Kaj pripoveduje begunec iz Hitlerjevega tabora**Tragedija nemškega naroda****Zverine v človeški osebi**

Mlad časnikar iz Tübingena, pristaš bivšega centra, ki je bil kmalu po volivni zmagi Adolfa Hitlerja aretiran, a že čez par tednov izpuščen na intervencijo svojega prijatelja, visokega uradnika v Hitlerjevi vladi, pripoveduje:

Ko sem dne 7. marca ob 9.30 zajtrkoval, nekdo močno pozvonil na vrata. Nečak stopi k vratom in jih odpre. Trenutek kasneje stopita v sobo dva člana napadalnega oddelka, oblečena kot stražnika, in mi kratko javita, da sem aretiran in da naj grem takoj z njima. »Prosim vas,« ugovarjam, »kdo vam je dal nalog za aretacijo?« »Ne upirajte se, boste že izvedeli,« mi odgovori eden. Uvidel sem, da je vsako upiranje zastonj in sem šel z njima. Peljala sta me v ljudskošolsko poslopje, v telovadnico. Tam je bilo že vsega skupaj 173 aretirancev. Vsi so bili aretirani tistega dne in tukaj čakali na zaslišanje. Za menoj je prišlo še kakih dvajset oseb. Nato se je pričelo zasliševanje. Jaz sem prišel na vrsto med prvimi, že okrog enajste ure. Dva surova člana S. A. sta me peljala v šolsko sobo, kjer se je vršilo zasliševanje pod vodstvom poveljnika napadalne čete. Zasliševanje je bilo kratko. Zanimalo jih je predvsem moje časnikarsko udejstvovanje; po desetih minutah sem že končal. Ostal sem v sobi in čakal, da me odvedejo.

Tedaj se je odigral pred mojim očmi strašen prizor. Neki komunist — poznal sem ga že več let — se je branil dajati odgovore na stavljena vprašanja. »Čakaj, svinja, boš že govoril,« je zarohnel nad njim zasliševalni komisar in ga udaril s pasjim bičem po glavi, da se mu je vtila kri po obrazu. Komunist je zavpil in se postavil v bran, a že so ga zgrabile trde pesti članov napadalnega oddelka. Komunist je vztrajno molčal. Nenadoma se je pojavil pred njim kozarec z ricinovim oljem. »Če koj ne govoriš, izpiješ to!« Ob tem pogledu se nisem mogel premagati: »Toda prosim, gospodje...« sem se hotel potegniti za komunist. »Jezik za zobe,« je zavpil nad menoj vodja udarne čete. Hotel sem govoriti dalje, a že mi je zatisnil usta in me odpeljal v sosednjo sobo.

Tam se je začelo drugo dejanje. V sobi so sedeli sami priprosti tovarniški delavci, funkcionarji socialno demokratske stranke. Vsi so bili ostrženi

kot obsojenci. Tudi mene so ostržili na čisto in me peljali nazaj v telovadnico. Tam smo čakali do 4 popoldne, ko je bilo zasliševanje končano. Nekateri so takoj po zasliševanju izpustili.

Sedaj se je začelo tretje dejanje. Iz telovadnice vodijo ena vrata v sosednjo sobo, ki so jo navadno uporabljali za garderobo. Sedaj so postavili tja telovadnega konja in klicali posamič enega za drugim noter. Iz sobe se je začelo obupno vpitje in klicanje na pomoč. Prislulnih sem in začel udarce gumija po živem človeškem telesu. Spreletela me je zona. Tedaj začujem svoje ime. Stisnem zobe in stopim v sobo. Obenem z menoj je bil klican neki 17 letni komunist. Štirje člani napadalnega oddelka me zgrabijo in slečejo do gola.

»Čakaj, pes, izbili ti bomo iz glave pacifizem in Panevropo!«

Prostor je smrdel od krvi in potu. Vržejo me na konja. Kri mi je tekla iz ušes in nosu, po hrbtu in po nogah. Dobil sem kakih trideset udarcev z gumijevko, nakar sem padel v nezavest. Ko sem prišel čez nekaj minut k sebi, se mi je nudi gnusen prizor. Mladi, 17 letni komunist se je branil na življenje in smrt in končno padel pod udarci v nezavest. Še nezavestnega so brcali in pretepali. Zona me obliža še danes, ko se spomnim tega prizora.

Okrog 8 so nas naložili v policijske avtomobile. Večina ni mogla niti sedeti niti stati. Izložili so nas pred staro, že davno ne več rabljeno jetnišnico. Mladega komunisto in še nekega 30 letnega socialnega demokrata so zaprli skupaj z menoj v isto celico. Pet dni nisem mogel ne ležati ne sedeti. Mlademu komunistu sva morala vsak dan umivati nezacejene rane. Zdravnik je izjavil, da fant ni sposoben za koncentracijski tabor. Dobil je odgovor, naj gre sedet mesto njega, pa bo fant prost. V ječi so postopali z nami dobro. Stražili nas niso, hvala Bogu, podivjani člani napadalnih oddelkov, ampak stari jetniški pazniki. Hrana je bila slaba in nezadostna. Vsak dan pred zajutrkom smo morali telovaditi na jetniškem dvorišču, lahko si mislite, vsi ranjeni in sestradani.

Imel sem srečo. Že čez nekaj tednov sem bil izpuščen na intervencijo nekega vplivnega prijatelja, ker nisem bil nikakr marksist, še manj komunist. Pred odhodom so mi predložili v podpis izjavo, da »so v vsakem pogledu dobro postopali z menoj«.

Kako vzgaja svojo hčer holandska kraljica

Da je holandska kraljica Viljemina modra in stroga deželna mati, je splošno znano, a da je enako modra in stroga mati tudi svoji hčeri, nas prepriča zgodba o perilu princezinje Julijane, ki jo pravkar priobčjujejo listi.

Holandska prestolonaslednica Julijana je v Leydenu študirala pravo, kakor študentka med študentkami. Odtod ima nešteto prijateljic meščanskega stanu, s katerimi občuje čisto nepriljubeno kakor s svojimi tovarišicami. Družba teh deklet ji je tudi najljubša in z njimi hodi k telovadbi in na izlete, povsem sama, brez vsakega nadzorstva in spremstva. Ob teh prilikah je dobra volja prekipela in najbolj razposajena je znala biti vedno princezinja. Tako pripoveduje ena njenih tovarišic: »Ko je prvič prišla k telovadbi, smo postale vse plahe, ker smo mislile, da je zdaj vsa radost pri kraju. Predstavljale smo si bile, da jo bo vedno spremljala kakšna dvorna dama in da ne bo več mogoča nobena prava beseda. A prišla je sama. In na naše veliko začudenje ji niso odkazali nobenega posebnega prostora za preoblačenje, marveč se je pomešala med nas. Najprej smo se obotavljale, a ko smo videle, da ne gre nikamor, smo začele slačiti zgornjo obleko in oblačiti telovadno. Nenadoma princezinja vstane in pravi: »Kako lepo, svilen perilo imate — neverjetno...« Zijale smo, kajti kaj naj bi pomenil ta poklon? Saj ima sama gotovo še vse lepše perilo. Ena izmed nas je tudi bleknila nekaj takega. Tedaj se je princezinja glasno zasmejala. »Jaz in svilen perilo... Otroci... kaj pa mislite! Čakajte, ali hočete videti?« In v naslednjem trenutku je že slekla zgornjo obleko in stala pred nami v »staromodni« platneni kombinaciji. »Le pogledajte... takole me oblačijo... same predpotopne stvari... Ampak, kakor hitro spravim skupaj kaj denarja, si kupim svilen kombinacijo rožnate barve.« Trajalo je štirinajst dni, preden je mogla svojo namero uresničiti. Kombinacija je šla potem pri telovadbi iz rok v roke in vse jo je občudovalo. Bila je nežnorožnate barve in iz čisto mehke svile, spredaj pa je bila okrašena z aplikacijo iz čipk. Na prihodnjo telovadno uro je prišla Julijana zopet v »predpotopnem« platnenem perilu: njena mati je bila opazila kombinacijo in jo enostavno zaplenila.

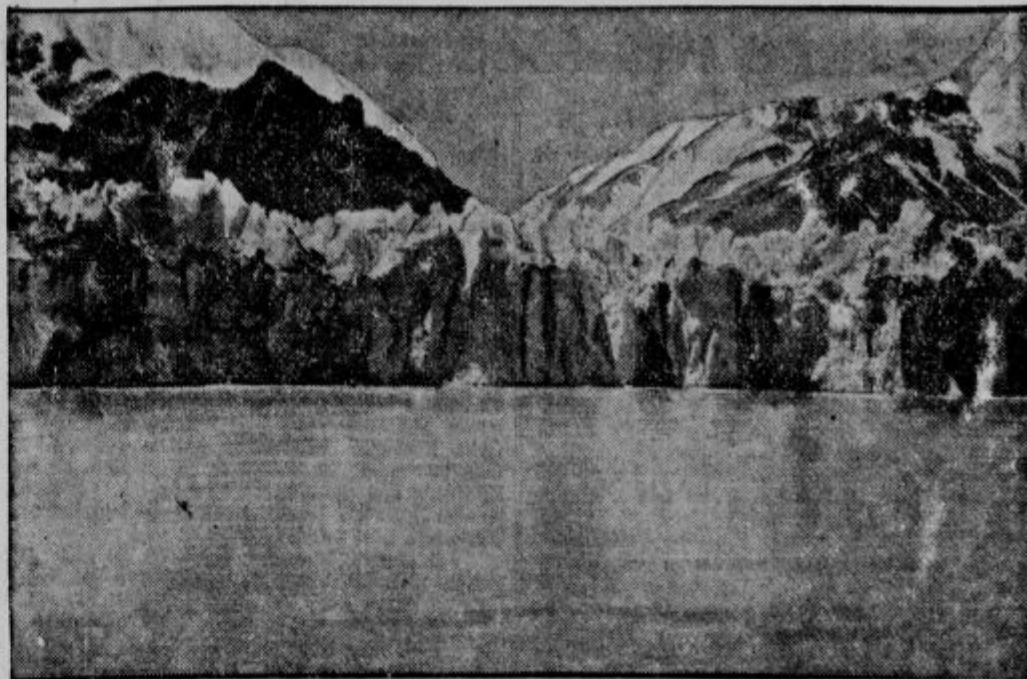
22 letna Angležinja Sunny Lowry, ki je preplavala Rokavski preliv od rta Grineza do Dovera, in sicer v 15 urah in 45 minutah. To je po treh letih prvi slučaj, da je kdo preplaval Kanal.

Poroke na vlakih

Železniška družba, ki vzdržuje promet na progi Newyork—San Francisco, je vpeljala pri vsakem vlaku »voz za sklepanje zakonov«. Posebna okrožnica naznanja potnikom, da »hoče uprava ustreči onim osebam različnega spola, ki se seznanijo med vožnjo in občutijo nagnjenje do skupnega zakonskega življenja«. Železniški notar je pripravljen takoj zabeležiti poroko na ozemlju in po postavih one države, skozi katero teče vlak. »Na ta način se prepreči tudi najmanjša izguba dragocenega časa«, kajti ameriške določbe ne zahtevajo od ženina in neveste stalnega bivanja v istem kraju. Čudaški Američani so pohiteli izrabiti priliko. Železniške »poročne pisarne« so zabeležile 78 porok v teku prvih 14 dni. Ameriški dnevniki svetujejo zdaj podjetni železniki napol za šalo, napol za res, da bi vpeljala še vagona za ločitev zakona.

Zvočni film naravnih glasov in prizorov izdeluje s podporo nemške vlade Arnold Kühnemann, tvorec nemškega kulturnega filma. Posamezni film bo podal vse potek življenja posameznih vrst živali, od parenja staršev do lastne zrelosti, torej popolno biologijo. Prizore in zvoke je treba posnemati iz precejšnje daljave, da se živali ne preplaše. Na sliki vidimo filmanje tonovščice (galeba), desno kos filma.

Ogromni ledeni jez ob reki Shyok v severnem Kašmirju, ki se je v štirih letih sedaj že tretjič razpočil. 700 milijonov ton vode se zliva v reke, ki prestopajo bregove; bati se je, da zajame povodenj vso deželo.

Knjižnice na prostem

Rimski magistrat je otvoril po mestnih parkih javne »knjižnice na prostem« za poletne mesece. Postavil je v ta namen lične ute z izdatno zalogo knjig. Občinstvo dobiva knjige brezplačno, a proti malemu znesku kot jamstvu. Ta denar se povrne čitatelju, ko prinese knjigo nazaj. Meščani radi obiskujejo knjižnice na prostem. Dosedanje zahteve dokazujejo, da imajo največ »čitateljev v naravi« romani, potopisi in življenjepisi. Mesto je ustanovilo prve knjižnice na prostem z državno podporo in se je zavezalo, da bo nudilo čitateljem samo izvirno italijansko sodobno in klasično knjigo.

Diktator ameriške petrolejske industrije: državni tajnik Ickes. Teža moža je predsednik Roosevelt imenoval za upravnika petrolejske industrije, ki se upira njegovemu gospodarskemu programu, ter mu dal skoraj diktatorska pooblastila.

Volkulja ukradla in odgojila dve deklici

Misijonar Ling iz Midnapura v Indiji pripoveduje vprav čudovito zgodbo o dveh deklicah, ki sta zašli v oblast divjih zveri in živeli med njimi v kraljestvu džungle. Nehote se spomnimo pri tem na Tarzanovo zgodbo, toda v tem slučaju imamo opraviti z resničnim dogodkom, ki si ga tudi prirodoslovci ne vedo raztolmačiti.

Misijonar Ling je potoval nekoč v spremstvu nekoliko domačinov skozi prostrano džunglo. Pot je bila naporna in jih vodila mimo nekega pobočja. Tedaj se je zazdelo staremu možu, da postajajo njegovi spremljevalci nekako čudno razpoloženi in boječi. Imel je v občevanju z domačini svoje izkušnje in je dobro poznal njih vraževerstvo, saj mu je delala v večletnem trudopolnem misijonskem delu nemala preglavice. Jel jih je izpraševati, česa se boje in ni miroval, dokler mu niso povedali vzroka. Pripovedovali so mu, da so v tem predelu gozda čisto opazovali svojevrstne demone, nekaka ljudem podobna bitja, ki so se plazila kakor opice po vseh štirih in se družila najraje z volkovi. Pogumni misijonar je sklenil priti zadevi do dna. Nagovarjal je svoje spremljevalce, naj gredo z njim na omenjeno mesto, dokler se niso le-ti vdali. Niso dolgo hodili, ko so ugledali ob koncu pobočja volkuljo, ki je ravno stala ob vhodu svoje jame. Za njo se je neokretno plazila dveletna deklica in se pomikala po obronku. Domačini so zver pregnali in vzeli otroka, ki je kazal po telesu brazgotine in praske, v varstvo. Dekletce jim je rado sledilo. Iz volčje jame so privlekli na dan še drugo starejšo, nekako 8 letno deklico, ki se je pa krčevito postavila v bran z zobmi in dolgimi nohtovi. Morali so jo zvezati in odvesti s silo iz njenega gozdnega domovanja.

Skof Walsh se je za obe siroti zavzel in jih oddal v posebno zavetišče, kjer naj bi nesrečni bitji zopet našli pot v človeško družbo. Toda to ni bilo lahko. Upirali sta se vsaki vzgoji in ostali trmast. Govorili sta malo in se izogibali ljudem. Mlađa deklica je leta 1921 v zavetišču umrla. Starejša, ki so jo nazvali Kamalo, se je telesno normalno razvila, duševno pa je ostala še vedno brezčutna. Veselje in žalost sta ji še danes, ko šteje že 18 let, skoroda nepoznani.

Indijski prirodoslovci si nikakor ne morejo tolmačiti ta čudni dogodek, ki je pokazal nekako vez med človekom in volkom. Domnevajo le, da je volkulja, ki je bila ravnokar zgrabila mladič, v svojem materinskem nagonu ugrabila deklici. Slične slučaje so opazovali tudi pri mačkah. Dogodilo se je, da je mačka, kateri so odvzeli mladič, ugrabila mladega psa in ga dojila, dočim je v naravi sovražstvo med mačko in psom splošno znano.

Policijski komisar: »Kako se pišete?« Potepuh: »Nak, zdaj bi me morali pa vendar že poznati, gospod komisar, saj sem vendar eden vaših delodajalcev.«

Trije jubileji med ruskimi učenjaki

Letošnjo jesen proslave Rusi tri jubileje svojih znamenitih učenjakov: 50 letnico znanstvenega dela mineraloga akademika Levinsonn-Lessinga, 50 letnico znanstvenega dela kemika prof. N. Zelinskega in 70 letnico rojstva geologa prof. Obručeva, strokovnjaka za sibirsko pokrajino.

Kriza prizadeva tudi Noblovo nagrado

Letos prejmejo izbranci Noblove ustanove 1421 švedskih kron manj nego lanski nagrajenci. Nagrada bo znašala 170.331 kron, torej še vedno prav lepo vsoto. Zmanjšanje je nastalo zaradi slabšega obrestovanja. Pri vsem tem se je zvišal zaklad za glavno nagrado za 167.000 kron in znaša sedaj 31.709.034 kron.

Z gnojnimi vilami nad balon

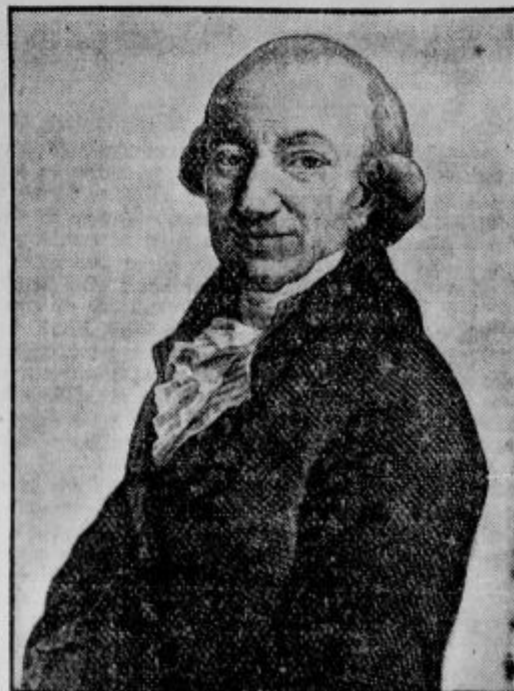
Ko se je spuščal slavn francoski fizik 27. avgusta 1783, torej ravno pred 150 leti, s svojim prvim balonom na zemljo, so vraževerni kmetje napadli in balon z gnojnimi vilami uničili. Imeli so ga za ogromen nestvor. Tako je končal prvi balon v bližini Pariza, ko je bil plaval nad 40 minut v zraku.

Sir Edward Grey, angleški zunanji minister začasa svetovne vojne, ki je zdaj smrtno nevarno obolel.

Sveže grozdje do Božiča

Če želimo ohraniti sveže grozdje več mesecev, ravnajmo takole: Izberimo na trti najlepše, popolnoma zdrave grozde in odrežimo jih previdno s ostrim nožem. Doma vsak grozd natančno preiščimo in odstranimo vse počene, suhe, črvice ali drugače okvarjene jagode, sploh vse nezdravo. Potem pripravimo stopljen, vroč pečatni vosek in previdno pomočimo vanj grozdove peclje. Nato obesimo grozde na niti s pečeljem navzgor na suhem, zračnem prostoru, ki je vedno enakomerno hladen. Napačno je obešati grozdje med okno ali v bližini okna.

Nemški pesnik Ch. M. Wieland, eden izmed nemških klasikov, ki je bil rojen 5. sept. 1733. Nemci bodo njegovo 200 letnico slovesno praznovali.

Zahteve vlagateljev

Zagrebsko društvo za zaščito vlagateljev je poslalo na pristojna mesta posebno spomenico, ki izraža zahteve vlagateljev v sedanjem gospodarskem položaju.

Uvodoma ugotavlja društvo, da so bile v ustanovah št. 5 in 6 vzete v praksi najširši narodni slojem pravice razpolagati s svojo imovino, poleg tega pa trgovini, obrti in industriji njih obratni kapitali. Vendar vse žrtve vlagateljev ne prihajajo v korist kmetu, kateremu v pomoč je bil namenjen ta zakon o zaščiti kmeta. Narodna banka bi morala v veliko večji meri pomagati gospodarstvu kot pomaga sedaj, ko celo jemlje gotovino posameznim denarnim zavodom, ki morajo vračati svoja izposojila pri emisijski banki. Bančne režije so še vedno previsoke kakor tudi obresti. V sedan-

nji stiski ni dovolj zanimanja za preče probleme, ki se rešujejo brez strokovnega znanja in sodelovanja. Zato se bo treba ozirati na številne resolucije in spomence vseh gospodarskih krogov države, ki poudarjajo nujnost izhoda iz sedanje kreditne krize.

Zato zahteva društvo, da se naj vlagateljem dajmo pravico razpolaganja njih imovine na ta način, da se dovoli saj delna kompenzacija terjatev, da ne bi bili vlagatelji preveč oškodovani zaradi previsokih režij denarnih zavodov. Nadalje se naj zakonito zniža obrestna mera, posebno pa naj Narodna banka daje potrebne kredite in naj ne odvzema gotovine, ki prihaja v blagajne denarnih zavodov z izterjevanjem posojil.

Promet na zagrebski borzi je znašal brez kompenzacij 51.254 Din.

Curih. Pariz 20.29, London 16.38, New York 30.1, Bruselj 72.30, Milan 27.20, Madrid 43.20, Amsterdam 208.35, Berlin 123.40, Dunaj 72.94 (57.75), Stockholm 84.50, Oslo 82.30, Kopenhagen 73.25, Praga 15.33, Varšava 57.825, Atene 2.95, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.08.

Doig cen zlata

London. Zlato 130/8 in 1/2. (Najvišja dosedanja cena.) Srebro v palicah 18 1/2, terminsko 18 1/2, fino srebro 19 1/2, termin. 19 1/2.

Pariz. Ob 11.45. New York 17.76, London 80.70, London. New York 4.53, Pariz 80.95.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila dana izredno vrsta in so posebno narasli tečajni vojne škode, h kateri je sedaj obrnjen največ pozornosti. Promet je bil večji kot včeraj in je znašal na zagrebski borzi vojna škoda 500 kom. in 6% begl. obveznice 50.000 Din nom.

Ljubljana. 7% inv. pos. 49—53, agrarji 27—29, vojna škoda 241—245, 8% Bler. pos. 35—37, 7% Bler. pos. 33—35, 7% pos. DHB 48 den.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 49 bl., agrarji 27—29, vojna škoda 242—245 (242), 10.

242—243 (243) 12, 243—244 (243), 6% begl. obv. 36—37.25 (37), 8% Bler. pos. 35—37, 7% Bler. pos. 34.50—35. — Delnice: Narodna banka 3800 bl., Priv. agr. banka 225—228, Sečera Osiček 170 bl., Impex 50 den., Isis 40 bl., Trboveljska 125 bl.

Belgrad. Priv. agr. banka 229—231 (230, 229), 7% inv. pos. 52 den., agrarji 29—30, vojna škoda 242.50—243.50 (243, 241), 12, 245.50—246.50 (246.5, 245.70), 6% begl. obv. 37.50—37.75 (37.50), 8% Bler. pos. 36.25—36.50 (36.50, 36.25), 7% Bler. pos. 34.25—35, 7% pos. DHB 49.50—51.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence mirna. Promet: 62 vagonov.

Sombor. Pšenica bač. poliska 110—112.50, koruza bač. žel. prompt 60—62, bač. bela 69—71, ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena, Promet 77 1/2 vagona.

Budimpešta. Tendence žvrsta. Promet živahen. Pšenica okt. 8.29—8.43, zaklj. 8.42—8.43, marec 9.29—9.43, zaklj. 9.43—9.44, rž okt. 5.08, zaklj. 5.10—5.15, marec 6.05—6.07, zaklj. 6.07—6.08, koruza sept. 6.72, maj 7.50—7.53, zaklj. 7.53—7.54.

Chicago. (Začetni tečaji.) Pšenica maj 93.625, sept. 85, dec. 89.375, koruza maj 50.375, sept. 48.37, dec. 54.125, oves maj 53.125, sept. 46.875, dec. 50.125, rž maj 82.875, dec. 76.

Winnipeg. Pšenica okt. 70.625, dec. 72.625, marec 77.375.

Živina

Svinjski sejem v Ptuj 30. avg. je bil glede dogona dobro založen, kupčija pa je bila slaba. Pripelanih je bilo 351 ščetinarjev, prodanih pa 77. Cene so ostale neizpremenjene in sicer 7—8 Din za 1 kg žive teže; prasi 6—12 tednov stari pa so se prodajali po kakovosti od 120—300 Din. Prihodnji sejem za prasiče bo 6. t. m.

Mirnejša kupčija s hmeljem

Zalec, 1. sept. Radi prevzemanja nakupljenega blaga in nekih nepredvidenih težav pri nakazovanju in obračunavanju potrebnih vnosov iz Nemčije je bilo tudi danes povpraševanje prast mirno in so le nekateri trgovci posegali v kupčijo. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene ter se je plačevalo po 80—95 Din za kg, kakor je bila pač kakovost blaga. Po položaju na inozemskih tržiščih sodeč bo tekom prihodnjega tedna tudi pri nas pričela zopet živahna kupčija.

Sport

Poslovilna tekma Ilirije

Jutri ob 17 Ilirija: Austria na igrišču Ilirije

Naš najstarejši klub se seli. Zapušča igrišče, ki ga je imela Ilirija v najemu od prevrata dalje. Težko bo slovo, saj je s tem igriščem zvezan velik del zgodovine in razvoja slovenskega sporta. Igrišče ob Celovski cesti je bilo odprto 24. avg. 1919. Veliko tekem je videlo to igrišče. Višek je doživelo v letu 1926, ko je Ilirija praznovala 15-letnico svojega obstoja. Njeno moštvo si je takrat priborilo dragoceni pokal mestne občine. Dvajsetletnica je morala odpasti zaradi finančnih težav. Proslava 25-letnega obstoja bo že na novem igrišču na Stadionu.

Jutri bo zadnja tekma na starem igrišču. Z

Nogometna tekma med Poljsko in Jugoslavijo

se vrši 10. t. m. v Varšavi. Naš zvezni kapitan g. inž. Brana Veljković je določil naslednje moštvo, ki bo reprezentiralo naš nogomet na tej važni tekmi: Glaser—Bivec, Tosić—Arsenijević, Gayer, Marušić—Tiranić, Marjanović, Kodrnja, Kragić, Kokotović. Rezerve: Mihelčić, Dimitrijević, Zechner, Vujadinović in Valjarević. Moštvo je torej isto kakor napram Češkoslovski. Ekspedicijski bosta spremljala bivši zvezni kapitan g. inž. Simonović in odbornik JNZ g. dr. Bratič. Naši reprezentanci želimo obilo uspeha.

Službene objave LNP

(Seja p. o. dne 30. avgusta 1933)

Navzoči gg.: Kuret, Šetina, Novak, Skuhala, Oman, Kosirnik, Zupanc, Brumen, Anko, Vrhovnik. — Upravičeno odsoten Starec.

Kazenski odbor se preda igrači Lipovšek Ferdinand (SK Sloga, Ljubljana) zaradi ponovnega prestopa iz kluba v klub.

Odobrilo se prijateljske tekme Železničar: Primorje, dne 3. sept. v Mariboru; Maribor: Celje, dne 3. sept. v Mariboru; brzoturnir »Olimpa«, dne 3. sept. v Celju, na katerem sodelujejo vsi celjski klubi in »Dobrna« iz Trbovelj; Atletiki: Ilirija, dne 10. sept. v Celju; sportni dan SK Zagorja Zagorje: Hermes s predtekmo Zagorje II-Trbovlje II; Hrastnik: Svoboda (Zagorje) s predtekmo obeh rezerv, dne 3. sept. v Hrastniku; Amater: Grafika s predtekmo Amater II: Retje II, dne 3. sept. v Trbovljah; sportni dan SK Javornika Javornik: Primorje, dne 3. sept. na Rakeku; sportni dan SK Save Sava: Zet (Zagreb), dne 3. sept. v Sevnici; Domžale: Jadran, dne 3. sept. v Domžalah.

Vzameta se na znanje preklica SK Diska in SK Dobrne, s katerima preklicujeta svoj sportni dan 3. sept. t. l., ter se s tem razveljavljata rezervirani termin 3. sept. t. l. v Domžalah in v Trbovljah. Rezervira pa se SK Disku, v sporazumu z drugim klubom, termin 10. sept. t. l.

Prijave mednarodnih tekem Ilirija: Austria (Celovec) 3. sept. t. l. v Ljubljani; Maribor: Austria (Celovec) 10. sept. v Mariboru in Svoboda (Maribor): Gemeindebeidneste SK Graz 2 in 3. sept. t. l. v Gradcu, se odstopijo JNZ. Opozorjajo se klubi, ki prirejajo mednarodne tekme, da morajo predhodno predložiti LNP dovoljenje politične oblasti.

Naknadno se odobrita prijateljski tekmi Atletiki: Vojaski team 39. pp. (Celje) 27. avg. v Celju, in Mura: Rapid 27. avg. v Murski Soboti.

Vzamejo se na znanje dopisi SK Jugoslavije (Celje) od 24. avg., Svoboda (Maribor) od 25. avg., Save (Sevnica) od 25. avg., JNZ (Belgrad) br. K. 68 od 22. avg. o poslanem seznamu verificiranih igralcev za zvezno kartoteko, Bratstva (Jesenice) št. 222/33 od 24. avg., SK Ptuj od 21. avg. (aviziranja denarnega nakazila podveza ni prejela), Maribor št. 155 in 156 od 26. avg., Javornik (Rakek) št. 83/ng33 od 28. sept. ter zapisnika MO Trbovlje od 28. avg. 1933, in MO Maribor od 14. avgusta 1933.

Dopisa Mure, št. 118/33 od 3. avg. in Jadrana (Ljubljana), št. 82/33 od 29. avg. se odstopita PZ. Verificirajo se s pravom takojšnjega nastopa za SK Sava (Sevnica): Tihole Avgust, Konec Franc, Šoster Fric, Loždorfer Konrad, Cermak Edo, Grutschreiber Kurt, Žitnik Maks, Konec Karel, Planinc Ivan, Planinc Rihard, Špat Avgust; za SK Jugoslavija (Celje) Milner Franjo; za SK Grafika (Ljubljana) Bončar Stanko, Ustnik Jože; za

ČEVLJI ZA OTROKE

Otroci kvarijo čevlje veliko bolj nego odrasli. Zato naj se kupujejo za določeno samo naši čevlji res dobre kakovosti.

26/28

D. 65—

29/30 D. 80—

31/35 D. 90—

36/39 D. 110—

rjavi + D. 5—

Zelo dobri čevlji za štrpale, črni ali rjavi R. boks podplat iz krupona.

D. 38—

36—41

Telovadni čevlji (sokolski) vel. 31—35 D. 32—, vel. 42—46 D. 45—.

Humanik

LJUBLJANA: Tyrševa cesta 1a »Petovica«. MARIBOR: Gosposka ulica 17. CELJE: Aleksandrova cesta 1.

Po znanem finskem metalcu kopja M. Järvinenu in svetovnem rekorderju v tej sportni disciplini, je nek Amerikanec ponudil precejšnjo vsoto denarja, ako vrže kopje 80 m daleč. To bi se znalo zgoditi, saj ga je že vrgel 76.1 m daleč, s katero znamko drži tudi svetovni rekord; vprašanje svedca nastane, če bo on to ponudbo sprejel, ker poveda bi bila njegova amaterska kariera zaključena. Pa še pogledimo, kako so se stopnjevali rekordi v tej sportni panogi:

Leta 1912 je vrgel kopje Saaristo (Finska) 61.45 metrov:

- L. 1912 Lemming (Švedska) 62.22 m.
- L. 1914 Myyrä (Finska) 63.29 m.
- L. 1916 Peltonen (Finska) 64.35 m.
- L. 1919 Myyrä (Finska) 65.55 m.
- L. 1919 Myyrä (Finska) 66.10 m.
- L. 1924 Lindström (Švedska) 66.62 m.
- L. 1925 Lindström (Švedska) 67.31 m.
- L. 1927 Penttillä (Finska) 69.88 m.
- L. 1928 Lundkvist (Švedska) 71.01 m.
- L. 1930 Järvinen (Finska) 72.38 m.
- L. 1930 Järvinen (Finska) 72.93 m.
- L. 1933 Järvinen (Finska) 74.28 m.
- L. 1933 Järvinen (Finska) 74.29 m.
- L. 1933 Järvinen (Finska) 74.61 m.
- L. 1933 Järvinen (Finska) 76.10 m.

Kakor je videti, je kopje domena severnjakov, zlasti Fincev, ki v tej sportni panogi ne pustijo nikogar blizu. Le tu pa tam se je posrečilo Švedom, da so zamenjali vlogo Fincev, toda ne za dolgo; takoj so jim iztrgali prvenstvo mojstri Finci. In če bo šlo tako naprej, ne bo dolgo, ko bomo čuli: znamka 80 m je padla.

Tudi Skandinavci so prav dobri atleti. To nam najbolj nazorno dokazujejo njihovi uspehi pri zadnjih tekmovaljih, ki tako-le izgledajo: 800 m: Johannesen (Norveška) 1:52.8; Larsson (Švedska) 1:53.2; 5000 m: Magnusson (Švedska) 14:45.8; 400 m zapreke: Areskoug (Švedska) 5:56 sek.; Hange (Norveška) 5:45 sek.; troskok: Svensson (Švedska) 15.18 m; kladivo: Jansson (Švedska) 50.17 m; skok s palico v višino: Lindblad (Švedska) 4 m.

Iz gornjih rezultatov je torej videti, da so Švedi boljši. Pri norveških prvenstvenih tekmovaljih pa je zopet nastopil kot amater bivši svetovni rekorder v skoku s palico Charles Hoff ter je s skokom 5.80 m zmagal.

Lahkoatletika prvenstva Švedov, ki so se vršila v Stockholmu, so prinesla naslednje rezultate: 200 m: Mentzer 22.5; 800 m: Larsson 1:53.2; 5000 m: Magnusson 14:43.8; kopje: Rahmquist 54.36 m; skok v višino: Lundquist 1.88 m; troskok: Svensson 15.18; 100 m: Mentzer 10.9; 400 m: Strömberg 49; 1500 m: Holmgren 3:58.2; 10.000 m: Lindgren 31:38.4; 110 m zapreke: St. Pettersson 15.1; 400 m zapreke: Areskoug 53.6; disk: Andersson 47.08 m; krogla: Norrby 15.05 m; kladivo: Jansson 50.17 m; skok v daljavo: Svensson 7.24 m; skok s palico v višino: Lindblad 4 m.

Kranci

Z gimnazije. Ta teden so se vršili popravni izpiti. Pokazalo se je, da je na zavodu izdelalo 84.1% učenecv in učenek. — Tudi iz nižjega in višjega tečajnega izpita je bilo nekaj popravnih izpitov. Tako so napravili popravne izpite v nižjem tečajnem izpitu 3 iz 4a razr. in 3 iz 4 b, vsi z dobrim uspehom. — Pri ustnem tečajnem izpitu so junija 4 učenci in 3 učenke dobili popravne izpite. Napravilo jih je 5, 3 učenci in 2 učenki, 2 maturanta pa sta zavrnjena za celo leto. — Višji tečajni izpit so ta teden dovršili: Benedik Valentin, Bricek Katarina, Kristan Silva, Rooss Marjan in Wohlgeant Marjan. — Obolje je prof. telovadbe g. O. Zagar ter najbrže ne bo gimnazija kaka 2 meseca imela telovadbe.

Ajda cvete, Kljub strašni suši v preteklih dneh, ki je grozila vse uničiti, so se nekateri jezenski pridelki po dežju prav lepo opomogli. Tako zaenkrat prav dobro kaže ajda, ki je v vsej kranjski okolici sedaj v najlepšem cvetju, polnem medu in čebeli. Ni sicer tako velika ko včasih, vendar pa dovolj gosta in bo dobro obrodila, če ne bo kake hude slane. Nevarna ji je tudi toča, ki pa v kranjskem okraju že več let ajdi ni prizadela škode. — Prav lep je pogled na njive polne razceve in dišeče ajde.

Obrtniki kranjskega sodnega okraja ne pozabite priti jutri na ustanovni občni zbor podružnice »Društva jugoslov. obrtnikov za Dravsko banovino«, ki bo ob pol 9 zjutraj v hotelu »Jelen«. Obravnavala se bodo zelo važna in pomembna obrtniški stan zadevajoča vprašanja. Popoldne se pa vrši v hotelu »Stara pošta« velika obrtna veselica.

Borza

Dne 1. septembra 1933.

Padec lunt

V današnjem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Bruslja, Curiha, New Yorka in Prage, do čim so vsi ostali tečaji bili nižji.

Avstrijski šiling je na ljubljanski borzi notiral neizpremenjeno 8.75—8.85 zaključki, na zagrebski borzi 8.55 in na belgrajski 8.6055. Grški bini so notirali v Zagrebu 38.50—39 (38.50), v Belgradu 39 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2310.96—2322.32, Berlin 1365.69—1376.49, Bruselj 801.35—805.29, Curih 1108.35—1113.85, London 182.90—183.00, New York 4008.27—4066.53, Pariz 224.88—226, Praga 169.90—170.76, Trst 301.01—303.41.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. — Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. Hrnjak, lekarnar, Sisak

Varajte se poitvor!

Zaščitni znak

120 HP parni stroj

vodoravno ležeč

(Verboundstroj pat. Schmidt št. 130) z Ventilkrmilom (Ventilsteuerung) in kondenzacijo, proizvod Breitfeld, Danek & Co, Praga, zelo dobro ohranjen

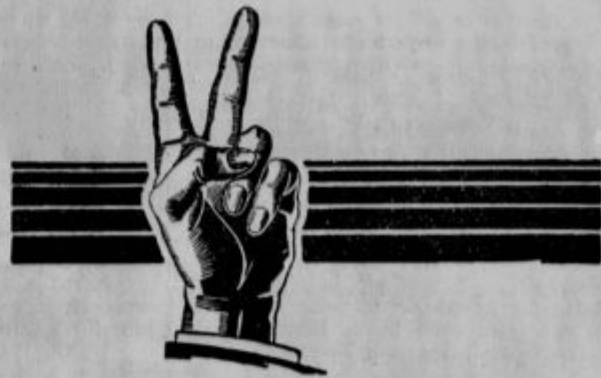
ugodno naprodaj!

Interesenti dobe natančnejše informacije pri tt. »Petovica« d. d., Ptuj, Dravska banov.

Za kvas zahtevajte najnižje ponudbe od nove nekartelirane tovarne Alojzij Kanc v Mengšu

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka pešna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

2 stoletji

svetovnega uspeha! Ali ni to najboljši dokaz visoke kakovosti izdelka GIBBS? Po vsem svetu kopirajo in ponarejajo GIBBS, toda kopije nikdar ne dosežajo vrednosti originala! Da imate v resnici dovršen izdelek, rabite mlo za zobe in sicer pravi izvorni

Letovišča

Pension Nevenka

samo 100 m od kopališča. Soba in popolna oskrba za osebo 45 Din. Izvrstna kuhinja. Senčnat vrt, v neposredni bližini javnega parka. — Pension Nevenka, Novi Vinodol, Hrv. Primorje.

Ivan Kravos,
Maribor, Aleksandrova 13.

Trg. sotrudnico

izurjeno v delikatesni stroki, mlajšo moč, z znanjem nemščine, iščem za samostojno vodstvo podružnice. Naslov pove upravo »Slovenca« pod št. 9984. (b)

Trgovski pomočnik

verziran v vseh panogah, se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželo. Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod »Dobra moč« št. 10074. b

Žagarja

oženjenega, sprejem za nov venecijanski jarm na 4 liste in krožno žago. Vešč mora biti vseh popravljen in se razumejo na lesno manipulacijo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nova žaga« 10073. b

Pouk

Profesor glasbe

poučuje glasovir. Informacije: trgovina muzikalij: Modic, Kopitarjeva ulica.

Nemščina

Samo še do 20. septembra imate čas. Potem bo prepozno. Jezikovna dopisna šola, Jesenice-Fužine. Priložite znamko za odgovor. (u)

Dekle

pošteno, delavno, zdravo sprejme za vsa hišna dela. Ponudbe pod »Delo in jelo« št. 10177 na upravo »Slovenca«. (b)

Šofer

dobi takoj stalno službo. Ponudbe z natančnimi podatki, tudi kavicje v gotovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10116. (b)

Esperanto

Kdor se želi priučiti esperantu, naj se kmalu prijavi. Prijave sprejemam samo še do 20. septembra. Esperantska dopisna šola, Jesenice-Fužine. Priložite znamko za odgovor. (u)

Ivan Kravos,
Maribor, Aleksandrova 13.

Soferska šola

L. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Slomškova ulica, Garaža Stupica.

Zasluzek

Dva mlada trgovca s kavcijo, iščeta za dobro velesojma v svoj paviljon dobro idoče blago v komisijsko prodajo. Cenjene ponudbe na upravo »Sl.« pod šifro »760«. (z)

Dijaki

Dijaka

sprejem na stanovanje. Cerkvena 19-11, Trnovo.

Dijake

sprejem v svojo dobro oskrbo. Grajska št. 2, G. Brumen, Maribor. (D)

Dijaka

sprejem na stanovanje z dobro oskrbo za 550 Din. Bolgarska ul. 21. (D)

Dva dijaka

sprejem v svo oskrbo. Novi trg 4/11. (D)

3 dijake

sprejem na stanovanje v veliko zračno sobo na Rimski cesti. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10159. (D)

Dva dijaka (-inji)

sprejem v svo oskrbo ali brez. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10168. (D)

Ivan Kravos,
Maribor, Aleksandrova 13.

Dijaka ali dijakinja

vzamem v svo oskrbo v najlepši bližini državnega učiteljskega. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10169. (D)

Dijaki

se sprejmejo na stanovanje v bližini srednje tehnične šole. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10149. (D)

2 mlajša dijaka

se sprejmeta po zmerni ceni v vestno nadzorstvo in dobro oskrbo. Gospodarska ulica 10-1, Heking. D

Mlajši dijak

se sprejme k dobri družini. Dobra oskrba. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10170. (D)

Dijakinji

se sprejmeta na hrano in stanovanje. 500 Din. — Dobra inštruktorica doma zastoji. Poizve se v trgovini Mahkota v Šiški, Celovška cesta. (D)

Sprejem brezplačno

na hrano in stanovanje pridnega, nadarjenega dijaka, poštenih kmečkih staršev, kateri bi vzgajali in poučevali 12 letnega fanta iz boljše družine. Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« z natančnimi opisi in pripojili pod »Lepo vzgojen« št. 10055. (D)

Sobico

svetlo in čisto, v bližini goreni, kolodvora oddam mirni gospodinski (dijakinja) za 200 Din. Eventuelno z zajtrkom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10166. (D)

Stanovanja

Stanovanje

komfortno, dvo-, tri-, štiri- in petosobno, z vrtom, takoj oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10008. (E)

Dvosobno stanovanje

s pritliklami takoj oddam. Predovičeva št. 19, Selo. (E)

Trisobno stanovanje

komfortno — oddam za 950 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10145. (E)

Stanovanje

2 ali 3 sob in vseh pritlikl oddam s 1. novembrom. Triglavskva 3 — ob Dunajski cesti — čez slepit tir. (E)

Elegantno sobo

strogo separirano in novo, opremljeno event. z vso oskrbo, oddam na Mirju, Marmontova 27. E

Denar

Posojilo

dam na hišo na I. mesto. Ponudbe na upravo »Sl.« pod šifro »Banknote« št. 10152. (d)

Posojilo

do 100.000 Din proti 6% obrestovanju in vknjižbi na 300.000 Din vredno kmetijo — iščem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10146. (d)

Auto-motor

Za podpolovično ceno

naprodaj skoro nov pet-sedežni osebni avto Fiat 521, šestcilindrski, zaprt karoserija, v brezhibnem stanju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10139. (f) pod št. 10087. (p)

Posestva

Luben oglaš v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaj; če že ne z gotovim denarjem nač kupca ti s knjižico da.

Novo vilo

petstanovanjsko, moderno urejeno, z velikim vrtom, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10007. (p)

Enodružinsko hišo

z vrtom ugodno prodam. Vprašati: Cerkvena ulica št. 25 (Trnovo). (p)

Krasne parcele

v sredini mesta ugodno naprodaj. Pojasnila daje »Herkules«, izdelovanje plomb, Ljubljana, Poljanska cesta 42. (p)

Kupim hišo

v Ljubljani ali bližnji okolici. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »130.000« št. 10148. (p)

Posestva, hiše, vile

gručine, gostilne, mline, trgovine — prodaja: Posredovalnica Maribor — Frančiškanska ulica 21. p

Stavbne parcele

prodam. Stožice, blizu Dunajske ceste. Tudi na hranilne knjižice. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10087. (p)

Prodamo

Otroški voziček

na peresih, globok, zelo dobro ohranjen, poniklan — prodam. Svetčeva ul. št. 4, Pod Rožnikom. (l)

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN

Otroški vozički

trickli, igralni vozički, lepi modeli, so naprodaj. Nizke cene. M. Tomšič, Sv. Petra cesta 52. (t)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Specialno izbiro

modnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Parno pekarno

novi, že vpeljavani, na dobrem kraju v Ljubljani — prodam. Mesečni dohod 2000 Din. Potrebno 150.000 Din. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10158. (l)

Predpasnike (halje)

črne, za šolo, dobite že od 35 Din naprej. Velika izbira vseh velikosti. — Tomšič, Sv. Petra c. 38.

Creppe de Chine

svila la v vseh barvah 39 Din

Manufakturna trgovina

»Pri Jurju«, Pogačarjev trg št. 1.

Psa jazbecarja

(Vorstehar) 4 mesece starega, čistokrvnega nemškega kratkodlakarja, najboljši pasme, takoj prodaja Julij Wieser, Zelena jama. (l)

Obrt

Turdka A. Volk

Ljubljana, Resljeva cesta 24, nudijo najceneje vse vrste pletenice moke in druge mlevske izdelke. Zahtevajte cenik!

Osrednja v-

narska zadruga

za Jugoslavijo v Ljubljani ima svojo

založno klet

na Celovski c. št. 81

Dobro blago - cene nizke!

Širite »Slovenca«!

I. Knific, tovarna za žimo

Kdor si želi nabaviti spredeno žimo, naj se obrne na omenjeno tvrdko, katera jamči za točno in solidno postrežbo.

„ADLER“ pisalni stroji

potni in pisarniški — najnovejši modeli

Glavno zastopstvo za Dravsko banovino

Maria Krell, Zagreb, Nikoličeva 12

Zahtevajte ponudbe, iščemo krajevne zastopnike

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

»Irška je za nas storila vse, kar moremo pričakovati ali želeli: napravila je razkol v naš prid. Premislite, razkol. O, moja uboga domovina! On, ki bi se moral boriti za svobodo in ima moč za to, on da tak odgovor in tako ravna s trpečim ljudstvom! Prokleti!«

»To je strašno,« je pripomnil De Lacy. »A mogoče direktoriji...«

»Je pod istim klobukom,« je dopolnil Tone. »Ti so me poslali k Bonaparteu.«

»Ali ni povedal, zakaj je za zdaj odklonil pomoč?«

»Ne.«

»Ali tudi za pozneje ni upanja?«

»Tudi ne. Ko se je lakonični Korzičan ponorčeval z ubogo Irsko, nam je dal slovo.«

»To je strašno po vsem tem, kar smo pričakovali in upali.«

»Strašno? Nesramno je,« se je razburil Tone. »Tega mu ne morem odpustiti in naj mu nebo, ki vidi, kako brezsrčno se obrača od krika trpečega naroda, ki kliče na pomoč, vrže ta zločin v tehnično in naj ga težko tehta. Naj živi, da se bo spominjal in preklinjal uro, ko se je obrnil od Irske in si jo napravil za sovražnico!«

Tone je govoril ognjevit z narodnim gnevom in preroškim duhom, zakaj v bitki pri Waterloo je bila Irška Napoleonova sovražnica in njen sin njegov premagalec.

Tone in De Lacy sta se že naprej pogovarjala in iz njunega glasu se je čutila zgrenjenost. Ko se je Tone nabesnel in natožil, je odšel.

Ko je bil De Lacy sam, je žalostno premišljeval, koliko bridkih razočaranj je doživel na vse strani, odkar se je vrnil na Francosko.

»Ali ni zvestobe, kreposti, načel na tem svetu?« je rekel sam pri sebi. »Tu imajo moč tisti, na katerih ustnicah je beseda »svoboda« vratar. Odprejo jih samo, da sveto besedo izgovore in zlorabijo. Branijo se pomagati najbolj trpečemu ljudstvu na zemlji. Sramota! Zdaj pozabljajo na svobodo in jo zamenjujejo z zmagom. Bojim se, da ne mislijo na mir in svobodo, ampak na vojsko in gospodovanje. Njim je manj za to, da bi gojili oljko kakor loroviko. In ta razkošnost direktorija! Spočetka so imeli komaj majhno sobo z golimi stenami, nekaj stolov, mizo in toliko peres, črnila in papirja, kolikor so za silo rabili. Zdaj pa imajo cele vrste sob, imajo sijajne pisarne, slike, fotelje itd., koncerte, pojedine, plese in sestanke, pri katerih razsipajo s polnimi rokami, kar bolj spominja na monarhijo, ki so jo prekucnili, kakor pa je primerno za skromne vire republike. Bojim se, da je več govorjenja kakor resnice v patriotizmu in svobodi, kreposti in resničnosti, čuvstvu in odkritosrčnosti tega nepremišljenega ljudstva. In vendar so storili slavne stvari — dela, ki se ne bodo nikoli pozabila! Bojim se, da je tiste, ki vladajo, vpiljanil uspeh in da se bodo njihove visoke in plemenite aspiracije, ki so jih gnale, da so si priborili svobodo, izgubile v narodni ničumnosti in mogoče jih bodo zmage, ki so jih pridobili v boju za svobodo, napravile žejne po slavi, kar bo usodepolno. Svoboda jim bo lahko še poginila pod tistim orožjem, s katerim so si jo priborili.«

S tistim duhom, s katerim je De Lacy zrl na javne zadeve, je zrl tudi na zasebne. Ko se je spomnil na obljube in čuvstvenost dekleta, ki jo je tako resnično ljubil in primerjal njeno hinavščino s svojo nehljivo ljubeznijo, ga je bilo sram pred njeno ničvrednostjo in svojo lakovernostjo. Kamorkoli je pogledal, je bil prevaran v svojih upih in z naglico kakor je to navada pri navdušenih naravah, je postal nezaupen in namesto navdušenja je stopil gnus.

»V velikem in malem so enaki,« si je mislil, »in najsibo zaradi usode naroda ali srčne zadeve, to je vseeno; nanje se ne moreš zanesti.«

Njegova mrznja je bila tako velika, da se je odločil, da za enkrat rajši pusti orožje, kakor da bi se udeležil vojske, če ne gre za irsko reč. »Rajši pojdem na Irsko kakor bi šel na jug, ali pa ostal v deželi, kjer sem bil tako razočaran v vseh svojih upih,« je dejal.

Ko je tako premišljeval, je dobil pismo, ki mu je naznanilo, da je njegov stric nevarno bolan, in ga pozvalo, naj pride nemudoma k njemu.

Stric je živel v Bordeauxu. De Lacy ni izgubljal časa, da se ne bi odzval pismu tem bolj, ker je bil Bordeaux pristanišče, iz katerega je hotel odpotovati nazaj na Irsko.

De Lacy je bil dobro založen z denarjem, zakaj njegov stric je bil bogat, a tudi razumen in je vedel, da grenadirski stotnik, naj še tako čvrsto koraka, ne more narediti poti iz Normandije v Guenno brez denarja, zato je pismu, s katerim ga je vabil, priložil denar. Da bi čimprej prišel.

V Bordeauxu ga je spremljal Rory, ki je na poti tja vsak dan v vsaki novi reči videl kakšno čudo, kar ga je na vso moč kratkočasil.

Ko sta prišla v tisto slavno okolico, ki jo bodo za vedno spoštovali kot rojstni kraj hladnega, prijetno dišečega vina, ki se iskri kakor rubini in je boljše za tiste, ki imajo dosti denarja in časa — zakaj za čašo vina moraš imeti čas — ko sta torej prišla v Bordeaux, je De Lacy hitel k stricu v tisto naglico, s katero hite mladi vojaki, da bi staremu gospodu lajšal ure, morda zadnje ure.

Stričeva bolezen, dasi so vedeli, da se bo končala s smrtjo, je bila taka, da se ni moglo vnaprej reči, koliko časa bo še živel. Stari mož je bil tako trdoživ, da so se zdravniki čudili.